

VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 22

ZIMA 2004

V roce 1909 zřídil Zimní sportovní spolek Špindlerův Mlýn 500 metrů dlouhý elektrický saňový vlek, první v Krkonoších, v Čechách a pravděpodobně i první svého druhu v Evropě. Během zimy vyvezl tři tisíce osob. Pro srovnání, minulou lyžařskou sezónu ve Špindlerově Mlýně přepravili téměř sedm miliónů lyžařů. Saňový vlek sloužil padesát let, pak přišla doba lanovek a lyžařských vleků. Přesto lanem tažené saně s měkkým, látkou vyplétaným sedadlem, odstartovaly pohodlnější a hlavně intenzivnější lyžování. Nikdy nekončící vylepšování podmínek přineslo řadu novinek i pro letošní zimní sezónu. V Peci pod Sněžkou postavili čtyřsedačkovou lanovku, hlavní sjezdovka na Černé hoře v Janských Lázních je širší a celá uměle zasněžovaná, velká vylepšení mají na Špičáku v Černém Dole se třísedačkovou lanovkou a zasněžováním, Špindlerův Mlýn otevřel novou U rampu a dráhu pro skicross... Jedno zůstává stejné po více než stoletou dobu krkonošského lyžování. Radost lyžařů z rychlé jízdy a z pobytu na horách.

Z Galerie, informační centrum
a pension Veselý výlet
D Malá Úpa
Pec pod Sněžkou
A Lyžařský areál SKI Pec
Mapa východních Krkonoš
R Špindlerův Mlýn
První lanovky
Lyžařský běžecký ráj
M Horal Herbert Berger
Doporučujeme osvědčené služby
A Krkonošský národní park
Pohlednice z Krkonoš

str. 3
str. 4 - 5
str. 7 - 13
str. 12 - 13
uprotřed
str. 16 - 17
str. 18 - 19
str. 21
str. 22
str. 6, 23
str. 24 - 25
str. 27

ochranná známka

Vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi

Jazyková úprava: Věra Pokorná, Jarmila Klimešová

Grafická úprava a ilustrace: Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda

Fotografie na titulní straně: Wenzel Pfohl

Mapa: Zdeněk Petira

Fotografie: Johann Bönsch, František Celba, Pavel Klimeš, Eduard Kučera, Zdeněk Menec a archiv vydavatelů

Sazba: Oldřich M. Šiegr, OFSET Úpice, tel. 499 881 171

Tisk: Progrestart, Hradec Králové, 495 406 061

Překlad do němčiny: Hans-J. Warsaw

Překlad do polštiny: Andrzej Magala

Reklamní agenda: Lenka Klimešová, 499 874 221

Uzávěrka tohoto vydání: 5. 12. 2003

22. číslo sezónních novin Veselý výlet vychází v celkovém nákladu 55.000 kusů výtisků, z toho 26.000 kusů v české, 23.000 kusů v německé a 6.000 kusů v polské verzi.

Veselý výlet vyšel díky pochopení zastupitelstev měst a obcí Pec pod Sněžkou, Malá Úpa, Janské Lázně, Špindlerův Mlýn, vedení Správy Krkonošského národního parku ve Vrchlabí a dobré vůli výše uvedených spolupracovníků.

Máte-li zájem o zaslání vydání Veselého výletu (příště 23/léto 2004) poštou domů, pošlete nám spolu s vaší adresou 40 Kč, jste-li

z České republiky, a 190 Kč, jste-li cizinci, nebo si noviny objednejte osobně v Informačním centru Veselý výlet v Temném Dole. Tato částka kryje náklady spojené s administrativou poštovní distribuce.

Veškerá autorská práva vyhrazena !

Adresa redakce:

Veselý výlet

**Temný Důl 46, 542 26 Horní Maršov
tel., fax 499 874 298, fax 499 874 221**

e-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz

www.veselyvylet.cz

Před lety, po dlouhé a úmorné pouti mezi kavkazskými štíty a ledovci, po kamenitých svazích a hřebenech, jsme se svými druhy usedli okolo ohně a ukončili namáhavou a nebezpečnou túru se slovy: „To byl ale veselý výlet!“. Poněkud trpké rčení veselý výlet nás pak provázelo nejen na dalších cestách za dobrodružstvím a exotikou vzdálených velehor, krajů a měst, ale i doma při procházkách s rodinou, na obyčejných vandrech kousek za humna, nebo při návštěvách míst důvěrně známých. Ona průpovídka poprvé vyřčená na Kavkaze ztratila svou hořkou příchuť a stala se znamením pro ryzí a neopakovatelný zážitek, pro navázání kontaktu, povýšila na označení cesty, která má pro poutníka smysl a přitom je i plná poesie.

Roubení a hrázdění jsou dvě základní stavební metody u tradičních krkonošských dřevěných staveb. Roubení tvoří silné vodorovné trámy spojené v rozích a průnicích stěn zámky. Roubené je přízemí galerie Veselý výlet v Peci pod Sněžkou (vlevo). V hrázděné konstrukci tvoří svislé a vodorovné trámy kostru, volný prostor vyplňuje cihlové zdivo nebo izolace a dřevěné kazety. Všechny spoje jsou zajištěny dřevěnými kolíky. Konstrukce hrázdění je vidět v potkávácí hale pensionu Veselý výlet v Temném Dole.

Veselý výlet přispívá malým zlomkem k nabídce programů a služeb připravených pro hosty Krkonoš. Mají několik různých podob a vás zveme k jejich poznání a využití. Nejjednodušší je prolistování a přečtení těchto sezónních novin přinášejících čerstvé informace stejně jako pohledy zpět do historie našich hor. Veselý výlet se aktivně podílí na obnově zanedbaného kulturního dědictví východních Krkonoš, upozorní vás na opravené kapličky, boží muka, památné kameny, horské chodníky a původní roubené chalupy. Jinou nabídkou je pozvání na prohlídku umění ve dvou galeriích. Menší v Temném Dole vystavuje a prodává práce stálých partnerů a přátel Veselého výletu. Galerie v Peci pod Sněžkou každý rok pořádá tři nebo čtyři větší autorské výstavy. Nejčastější kontakt s vámi máme v informačních centrech Veselý výlet, které na galerie navazují. Vedle běžných informací vám pomůžeme s přípravou programu či výběrem ubytování v údolí pod Sněžkou. V Peci i v Temném Dole si můžete také v zimě vypůjčit klíče od lesního hrádku Aichelburg. Z nejširší nabídky východních Krkonoš si vyberete mapy, české a německé knihy včetně dětských, průvodce, pohlednice se známkami, videokazety s různými pořady o Krkonoších ve čtyřech jazycích, suvenýry. Pro sběratele máme turistické známky, odznaky, nálepky a jiné drobnosti. Koupíte tu malé obrázky, fotografie a oblíbené figurky a loutky Krakonoše, sbírkové kameny, přívěsky, vandrovnícké hole a štítky, trička připomínající návštěvu Krkonoš. Prodáváme i fotografické materiály, především filmy různých značek a světelnosti.

Směnárna je součástí obou provozoven. Valuty vám vyměníme za dobrých podmínek. Nefixujeme falešnou nabídkou „vysokých kurzů a nulových poplatků“.

Obchod s dárky a autorskou módou je samostatnou částí Veselého výletu v Peci. Nabídku tvoří autorská móda z dílny Hany Tomáškové - ručně malované dámské svetry, u mladých jsou oblíbené práce Zuzany Havlové - malovaná trička, haleny, šaty a šátky a Zuzany Krajčovičové - veselé tašky, batohy, vesty, čepice, fezy, barety, nově i veselé kšiltý. Marie Přibilová plete svetry se zdobnou krajkou a háčkuje moderní čepičky. Pro zahřátí jsou pletené roláky, vyšívané propínací svetry, čepice, rukavice od Zuzany Tomkové. Nabídku doplňují kvalitní dárky z keramiky a kameniny od mnoha autorů v široké škále technik a předmětů, zajímavé dřevěné, smaltové, stříbrné a keramické šperky a veliký výběr oblíbených dřevěných hraček. Vybíráme pro vás zboží, které najdete v Krkonoších většinou jen ve Veselém výletu.

Pension Veselý výlet v Temném Dole je po půlročních úpravách opět otevřen. Hlavní nabídkou historického domu založeného asi v roce 1855 hrabětem Bertholdem Aichelburgem je klid, hezké okolí i pěkné prostředí. Celý dům s novou přístavbou vytápí tepelné čerpadlo. Je to náš malý příspěvek ke zmírnění zhoršování životního prostředí na Zemi. Osmdesát metrů hluboké vrtý zajišťují ekologicky čistou energii pro vytápění všech prostor domu a ohřívání dostatku teplé užitkové vody. Čekáme úsporu nejméně poloviny elektřiny oproti původnímu stavu. Podle vlastního návrhu jsme postavili novou část domu s technickým zázemím, archivem, fotokomorou a hlavně s potkávací halou. Slouží především ubytovaným hostům a setkávání přátel Veselého výletu.

Z praktických informací zbývá dodat, že pokoje jsou vybaveny sprchou a toaletou, radiem, v apartmá je navíc malý kuchyňský kout. Větší kuchyňka je k dispozici všem hostům. Podáváme bohatou snídani, poradíme vám, kde v okolí dostanete dobrou večeři. Auta parkují přímo před domem. Za pensionem začíná Krkonošský národní park se širokou možností zimních a letních aktivit. Pension je u vycházkové trasy Aichelburg, jen kousek odtud vede Křížová cesta na Starou Horu. Přímou u domu je zastávka skibusu, kterým se dostanete po sedmi kilometrech k vlečkám v Peci a zpět. Kilometr od pensionu vede Krkonošská lyžařská cesta. Ubytováním hostům nabízíme bezplatné parkování v centru Pece na vlastním parkovišti.

DIVOKÉ POSTAVY BORISE JIRKŮ

Na zimní sezónu se nám podařilo do galerie Veselý výlet v Peci pod Sněžkou připravit výstavu obrazů, kreseb, grafiky a ilustrací akademického malíře Borise Jirků. Už dávno nás zaujaly jeho barevné ilustrace ke knihám, jmenovitě k Podzimu patriarchy, Kronice ohlášené smrti a ke Sto rokům samoty kolumbijského nositele Nobelovy ceny Gabriela Garcii Márqueze. Přímé živočišné scény zachycující postavy v neobvyklých perspektivách vystihují děj strhujících příběhů a jsou se psaným textem rovnocennými partnery. Při vzpomínce na situace z Márquezových knih je vidím v podání Borise Jirků. Není divu, že právě za ilustrace získal významná ocenění a jsme rádi, že jsou na výstavě také zastoupeny.

Malíř je profesorem na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, kde vede ateliér figurální kresby. V ilustracích jsou zachycené postavy odrazem děje reálného života, ve volné tvorbě Boris Jirků vidí člověka a jeho zemské soupeřníky mnohem bizarněji. Současné obrazy jsou plné sytých barev. Do galerie v Peci zavítala i modrá socha Bolest, zastupující další výtvarníkův oblíbený obor. Nejen podle našeho názoru budou práce talentovaného Borise Jirků v brzké době umělecky i finančně velmi ceněny. Možná si můžeme dovolit uspořádat jeho výstavu „v horách na konci republiky“ jenom jednou. Je to právě nyní.

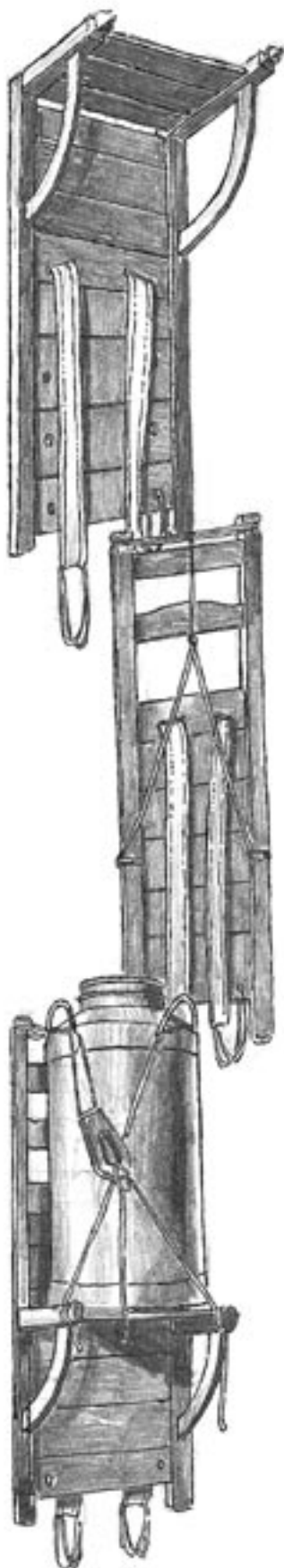
Prodejní výstava obrazů, grafiky, ilustrací a kreseb Borise Jirků je v galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou otevřena denně od 8.30 do 17.30 až do 12. dubna 2004.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, PSČ 542 21, tel. 499 736 130, fax 499 736 131.

Informační centrum, galerie, směnárna a pension Veselý výlet v Temném Dole čp. 46, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel., fax 499 874 298, fax 499 874 221. Půjčování klíčů od hrádku Aichelburg. Jsou otevřena denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvíte se i německy a anglicky.

Pension Veselý výlet v Temném Dole nabízí ubytování se snídaní ve dvou a třílůžkových pokojích a apartmá, telefonická rezervace v infocentru, podrobnosti o ubytování v pensionu vám pošleme na požádání poštou nebo elektronickou cestou.

E-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz, www.veselyvylet.cz

KRKONOŠSKÁ KROSNA - DŘEVĚNÝ RUKSÁK

V informačním centru Malá Úpa s dokončenou historickou expozicí můžete vidět také všechny tři typy krosen, které se v této části Krkonoš dříve používaly. Horalé náklad ke krosně, na saně či do loktuše připevňovali konopným provazem zakončeným originální rychlospojkou nazývanou zdejšími starousedlíky Klaube. Hajný z Červeného vrchu Josef Tylš pro jednoduchou a užitečnou pomůcku našel v západních Krkonoších pěkné české pojmenování kloubek. Z javorového dřeva vyřezaná sponka kapkovitého tvaru upevňuje náklad na principu přitlačení překříženého volného konce lana tím napnutým. Jako za starých časů, drží v expozici kloubek mléčnou konev na židličkové krosně i velmi těžký náklad dřeva na saních rohačkách. Přátelé tradičních jízd na rohačkách v čele s Wojciechem Jabłońskim z polské a Josefem Tylšem z české strany hor při setkání nosí kloubek zavěšený na krku jako symbol staré tradice.

Na každou cestu si potřebujeme vzít něco s sebou. Lidé si už před tisíci lety zavěšovali věci ve vaku na záda nebo přes rameno, aby měli volné ruce. Pytel s kšandami je dodnes nejčastějším typem zavazadla. Může mít podobu plátěného rance s přivázanými provázky v cípech nebo moderně střiženého batohu s tvarováním na zádech, s bederním pásem a zavíráním na suchý zip. Kdysi v Krkonoších horalé přišli na způsob, jak nosit pohodlněji i objemná a těžká zavazadla. Vak nebo náklad připevnili na rámovou konstrukci s širokými látkovými popruhy, která lépe držela na zádech a hlavně se těžiště nákladu posunulo až nad úroveň ramen. Tak vznikly krkonošské dřevěné krosny.

Na krosnách horalé nejméně od 17. století odnášeli z těžko přístupné Malé Úpy vytěženou železnou rudu a vypálené dřevěné uhlí k hutím v Kowarech a do dnešní Pece pod Sněžkou. Krosny byly také nezbytnou pomůckou mnoha generací zdejších pašeráků, kteří třeba přes Soví sedlo odnášeli nepozorovaně za tmy či špatného počasí do sousedního Slezska sýry a máslo, a vraceli se až se stokilovým nákladem umělého sladidla čili cukerinu, tabáku, kořalky či petroleje. V počátcích cestovního ruchu v 19. století horalé na krosně dokázali z Pomezí Bud na Sněžku vynést i majetnou turistku. Nejčastěji horalé používali dřevěné krosny v každodenním životě. V Malé Úpě a snad i jinde ve východních Krkonoších byly tři druhy těchto dřevěných rucksaků. Známe pro ně jen německé názvy, česká pojmenování jsou dosud nepoužívaným překladem, který doporučil horal Friedrich Kneifel z Janových bud.

Nejběžnější bývaly obyčejné „Leiterhocke“, tedy žebříkové krosny tvořené rámem z jasanového dřeva vyplněným lehkými slabými prkny z javoru či smrku. Materiál se na plochou krosnu přivazoval konopným provazem s kloubkem v přesném úhlu, aby těžiště například devadesátikilového sudu s pivem bylo přesně nad rameny nosiče. Právě tento typ krosny používali Kopntregři, nosiči na Sněžku.

Objemné náklady si chlapi i ženy navazovali na „Kopfhocke“ neboli nadhlavové krosny. Ze zádového rámu dopředu nad hlavu vystupovala krátká stříška umožňující posunutí například nesené hromady sena co nejvíce dopředu. Za starých časů bývala senišť i v nejvyšších místech Malé Úpy, horalé sušili sena dokonce na úbočí Sněžky. Narovnat na krosnu tamní krátkou trávu vlččinu nebylo snadné. Každý trs tuhého sena zakroutili do snopku a uložili na krosnu. Po hodinovém vázání suchá tráva tvořila jakoby slisovaný balík, který provaz přidržoval na krosně po celou dlouhou cestu až do hospodářovy chalupy. Dobře narovnaný náklad vážil i 80 kilogramů. Někdy nadhlavovou krosnu použili i k nošení palivového dřeva.

Hlavně ženy a děti používaly dnes neznámější židličkovou krosnu zvanou „Sesselhocke“. Často sloužila jako osobní zavazadlo, když se na malou plošinu uvázal raneček nebo dřevěný kufr. Na těchto krosnách ženy odnášely do údolí konve s mlékem nebo bedničky s vyrobenými syrečky či máslem. Protože mají těžiště nížko, nehodily se pro transport těžkých břemen.

V chodbě nebo v dřevníku každé maloúpské chalupy vždy viselo několik krosen. Svou vlastní měl každý člen rodiny včetně odrostlých dětí, hospodář jich potřeboval několik. U odvozního místa konví s mlékem, v hospodě nebo před koloniálem bývaly opřené o zeď nebo jen tak zapíchnuté do sněhu. Proto není divu, že na téměř každé krosně z Malé Úpy najdete při pozorném prohlížení jméno původního vlastníka. Dnes krosny nejčastěji zdobí interiéry horských chalup, ale zatím jen v maloúpské expozici a v Hospodě Na Pecí jsou vedle sebe všechny tři typy a se správně navázanými popruhy. Při pohledu na staré vyřezané dřevo jen tušíme, kolik toho krosny musely odnosit a jak se jejich majitelé s náklady nadřeli.

Žebříkovou a nadhlavovou krosnu (nahore) věrně zachytil už v roce 1803 J. K. E. Hoser. Nosiči na Sněžku používali žebříkové krosny s vysoko položeným těžištěm. Židličkové krosny (dole) používali v Malé Úpě k odnášení konví s mlékem.

Informační centrum Malá Úpa

Na Pomezních Boudách najdete v létě 2003 otevřené moderní informační centrum. Nabízí okamžité informace o Malé Úpě, ubytování, turistice, lyžování, kulturních akcích v okolí, prodej suvenýrů, pohlednic, map, průvodců a publikací o Krkonoších. Součástí je i směnárna. Přimo před vchodem na nezbytnou dobu zaparkujete, součástí nového domu je i zastávka autobusu.

Při návštěvě informačního centra si udělejte chvilku i na prohlídku historické expozice. Fotografie a dobové předměty připomínají hlavní historické události horské obce Malá Úpa. Výrazným exponátem je nejlépe zachovaný motor z havarovaného trimotorového vojenského dopravního letadla Junkers 52. Během druhé světové války byl vyroben firmou BMW. Má celkem devět dvouhlavých válců, jeden je ulomený a proto se můžete podívat na velký píst a obsah spalovací komory. Na motoru o průměru 150 centimetrů je pro představu připevněna obrysová maketa vrtule. Podobu nejběžnějšího dopravního letadla německé Luftwaffe ukazuje vystavený model v měřítku 1 : 72. Ve světě už létá pouze jeden jediný stroj tohoto typu, má švýcarského majitele. Korozí ocelových i hliníkových částí motoru připomíná, že od února 1945 celých 53 let ležel v místě havárie s dalšími zbytky letadla na úbočí Sněžky.

Sportovní hala na Pomezních Boudách

Jen kousek od hraničního přechodu na Pomezních Boudách v lednu 2004 otevře akciová společnost SPORT MALÁ ÚPA víceúčelovou halu Sportcentrum Malá Úpa. Pro veřejnost budou sportoviště i zábavné části otevřeny denně od 9 do 23 hodin. Ve sportovní hale je hřiště pro tenis, sálovou kopanou, volejbal, nohejbal a basketbal. Hosté mohou využít také ricochetový kurt, saunu, vířivku, posilovnu a sportbar. Součástí Sportcentra je deset apartmánů francouzského typu pro šest nebo čtyři hosty vybavené vlastní kuchyní, toaletou a sprchou.

Přehled lyžařských služeb

Hlavní lyžařský areál **U kostela** je v Malé Úpě na Rennerových boudách. Nabízí 1000, 400 a 300 metrů dlouhé vleky s provozem od 9 do 16. hodin. Nejdelší vlek byl před letošní zimou zmodernizován technologií firmy Doppelmayr. Hlavní sjezdovka má umělé zasněžování, vylepšené o výkonnější sněhová děla, která během kratší doby dokážou zasněžit větší plochu. Do lyžařského areálu U kostela se dostanete skibusem. Jízdní řád najdete na každé zastávce, v době od 8.30 (9.10, 9.50, 10.30, 11.10, 11.50, 13.10) do 13.50 hodin vyjíždí ze Spáleného Mlýna a stává U dolu, u vleku Hýbnerka, na Pomezních Boudách a pokud to sněhové podmínky dovolí, po vyhrnuté cestě projedete dalším skibusem se zastávkou v Nových domcích až k Rennerovým boudám. Po stejné trase jezdí zpět. Trasu Pomezni Boudy - lyžařský areál skibus projíždí mnohem častěji. Jiný skibus jezdí na trase Spálený Mlýn - Pec a zpět, vyjíždí v 9.00, v 11.00, ve 15.30. Z Malé Úpy jste v největším lyžařském areálu východ-

V září 2003 Poslanecká sněmovna parlamentu ČR schválila znak obce Malá Úpa navržený heraldikem Arnoštem Drozdem. Obsahuje hlavní dominanty horské obce - horu Sněžku, kostel sv. Petra a Pavla, řeku Malou Úpu a čistou přírodu znázorněnou zelenou barvou pozadí. Dvě zkřížené sekery připomínají dřevaře, kteří v 16. století obec založili. Zbývá dodat, že maloúpský kostel je nejvýše položeným kostelem, stejně jako Sněžka nejvyšší horou v České republice. Proto nechybí v novém znaku Malé Úpy.

ních Krkonoš za 20 minut. Zpět z Pece jede v 10.30 a v 15.00. Všechny skibusy jsou pro vás zdarma. (připomínky a stížnosti na trasu Trutnov - Sp. Mlýn - Pec tel. 777 210 207, na trasu Pomezni Boudy - U kostela tel. 608 476 112).

Poblíž Pomezních Bud je lyžařský vlek **Černá Voda** - délka 200 m, provozní doba 9 - 17 hodin, při příznivých podmínkách večerní lyžování 19 - 21 hodin, vhodné pro školní lyžařské kurzy, u vleku je občerstvení. Na Nových Domcích najdete vlek **Michaela** - délka 300 m, provozní doba 9 - 16.30, večerní lyžování 19 - 21 hodin. Ve Smrčí jsou dva lyžařské vleky, U dolu je vlek **Karel** - délka 270 m, kontaktní místo lyžařské školy, v lokalitě Za větrem je vlek **Telecom** - délka 220 m, na Rotterových boudách vlek **Majka** - délka 400 m, všechny tři mají provozní dobu 9 - 16, od 15. 2. do 17 hodin a poskytují po dohodě slevu pro lyžařské kurzy. Další veřejný vlek je **Hýbnerka** u hlavní silnice jen kousek od Pomezních Bud - délka 300, vhodné i pro malé děti, provozní doba 9 - 16 hodin. Půjčovnu kompletní lyžařské a běžecké výstroje a saní najdete v restauraci U kostela v Dolní Malé Úpě od 8 do 17 hodin.

Na Pomezních Boudách začíná nebo končí pravidelně upravená běžecká trasa **Krkonošská lyžařská cesta** (str. 19).

Infocentrum Malá Úpa, Horní Malá Úpa 129 (PSČ 542 27), tel., fax 499 891 112, e-mail: info@malaupa.cz, je otevřené denně od 9.30 do 17. hodin. Domluvíte se i německy a anglicky, www.info.malaupa.cz.

Panoramatická kamera na sjezdovce lyžařského areálu U kostela v nadmořské výšce 1108 metrů vám přibližuje aktuální počasí nejen v Malé Úpě. Díky nastavení kamery jsou dobře vidět i hřebenové partie včetně Sněžky. Proto si po celý rok denně podle záběrů přímého přenosu panoramatické kamery na ČT2 v době od 7.55 do 8.30 můžete v Malé Úpě naplánovat hřebenovou túru. Podrobné informace o Malé Úpě jsou zveřejněny na internetových stránkách obce <http://www.malaupa.cz> nebo na stránkách informačního centra www.info.malaupa.cz. Údaje o sportovních a turistických možnostech Malé Úpy najdete také v teletextu na ČT1 a ČT2 pod názvem Panoráma - zpravodajství z hor na straně 192-3.

Pension Nikola

V samém centru Pece pod Sněžkou, u hlavní ulice vedoucí k lyžařskému areálu, najdete rodinný pension Nikola. Základem kvalitní služby je ubytování ve větším apartmá a ve 12 pokojích vybavených WC, sprchou, televizorem, ledničkou a malým trezorem. Hosté mohou posedět v prostorné stylové jídelně rozšířené o malý bar. Zdejší kuchyně je výhradně česká a denně dostanete mimo jiné i pečené české moučníky. V pensionu Nikola si můžete objednat ubytování se snídaní, polopenzí. V zimě si před domem nazužete lyže, sjedete k příbližovacímu vleku a za deset minut dojedete k nejlepším vlekům a sjezdovkám v Peci. Zpět sjedete na lyžích až k pensionu. V okolí pensionu jsou půjčovny lyží. Po túře i lyžování potěší prohřátí v sauně a soláriu nebo si zahrát stolní tenis. Před domem je vlastní parkoviště s dostatečnou kapacitou po celý rok.

Pension Nikola v Peci pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitel Alena Novotná, tel. 499 736 151, fax 499 736 251, e-mail: nikola-pec@volny.cz, www.nikolapec.cz, domluvíte se i německy.

Pension Veronika

Nový pension Veronika najdete uprostřed Pece pod Sněžkou v dolní části Velké Pláně na křižovatce cest k Malé Pláni a lyžařským vlekům, hotelu Horizont a k hlavní ulici. Moderní dům nabízí ubytování s polopenzí (21 lůžek) ve dvou, tří a čtyřlůžkových pokojích s koupelnou se sprchou a toaletou. Všechny pokoje mají satelitní televizi a mohou být doplněny o přistýlku. Z prosklené půlkruhové restaurace s venkovní terasou je nádherný výhled na město, kopce a lyžařské terény. Mezi speciality restaurace patří česká jídla jako domácí ovocné knedlíky s tvarohem a šlehačkou. Odpolední a večerní hosté sem chodí na lehká jídla, zmrzlinové poháry, točené pivo Plzeň a další nápoje. Ubytování mají zajištěnou snídani a večeři. Z pensionu Veronika jsou snadno dostupné všechny sportovní i společenské aktivity ve městě. Přímou u domu je 400 metrový lyžařský vlek se cvičnou loukou. Celoročně je v provozu ve 200 metrů vzdáleném hotelu Horizont sportovní centrum s krytým bazénem, whirlpoolem, saunou, soláriem, squaschem, ricochetem, fitnesssem, kuželnicí a dalšími aktivitami. Snadno dostupné jsou i dva letní antukové tenisové kurty, lyžařské školy a půjčovny lyžařského vybavení. Půjčovnu horských kol najdete přímo v domě. Celoroční parkování je na vlastním parkovišti u objektu.

Pension Veronika, Pec pod Sněžkou čp. 309, PSČ 542 21, provozuje Petr Baláček, tel.: 499 736 135, fax: 499 736 134, tel. 608 281 321, e-mail: veronika.pec@centrum.cz, www.veronika-pec.cz. Domluvíte se i německy.

Hotel Krokus

Hotel Krokus v centru Pece pod Sněžkou, nabízí ubytování se snídaní nebo polopenzí v 17 dvoulůžkových pokojích s vlastní sprchou a toaletou. Některé se mohou rozšířit o přistýlku, jeden pokoj v přízemí je zařízený pro imobilní hosty. Snídaně a večeře se ubytovaným hostům podává v jídelně, která po večeři může sloužit jako společenská místnost. Hotel má vlastní parkoviště a parkovné je v ceně pobytu. Rezervaci ubytování si zřídíte prostřednictvím elektronické pošty nebo telefonicky v hotelové recepci denně od 9 do 21 hodin. Restaurace s velkým výběrem jídel a kávy s vlastními cukrářskými výrobky je otevřena od 9 do 22 hodin. V letním období se restaurace rozšiřuje o posezení na terase. V hotelu je bankovní automat. Pro výběr letního programu je v recepci připraven přehled zajímavých míst v širokém okolí. V zimě se do lyžařského areálu svezete skibusem, který má zastávku jen 150 metrů od hotelu nebo vyjedete příbližovacím vlekem. Zpět sjedete na lyžích až téměř k hotelu.

Hotel Krokus*, pošta Pec pod Sněžkou čp. 189, PSČ 542 24, majitel: ing. Miroslav Kopecký, tel.: 499 896 961, fax: 499 896 962, e-mail: hotel.krokus@iol.cz. Domluvíte se německy i anglicky.**

Stará a nová Renerovka

Mezi maloúpským kostelem a lyžařským areálem stojí 250 metrů od sebe dvě horské boudy se stejným jménem Renerovka. Jejich služby patří k nejlepším v oblasti. Nová moderní Renerovka, postavená pod pečlivým dohledem architekta, má hotelové parametry a velké zázemí pro aktivity hostů. Klid na čtení najdete v prosklené zimní zahradě s výstupem na terasu, u baru je biliárová herna a stranou místnost pro programy s hudbou a tancem, jinde je dětská herna. Svou atmosféru má malý klub s ohněm v krbu. K sauně pro 4 až 5 osob patří odpočívárna a vířivka pro celou rodinu. Odvážní vyběhnou do sněhu, jinak se ochladí pod překlopným vědrem. Na recepci spojenou s barem navazuje jídelna s jedinečným výhledem. Z klínu lesnatého údolí vystupuje Sněžka, nádherné panorama doplňuje maloúpský kostel. Stejný pohled je z většiny jedno až třílůžkových pokojů s možnou přistýlkou. Mají moderní zázemí oddělené malou předsiň se šatnou. V nabídce je i apartmá se dvěma ložnicemi. Stará Renerovka s rustikálním charakterem a levnějším ubytováním má moderní vybavení pokojů, i tady je sauna a navíc solárium. Renerovky nabízí pobyt s polopenzí nebo plnou penzí, bufetové snídaně i večeře podle menu se salátovým bufetem můžete v létě dostat na terase. Upozorňujeme na výběr značkových vín z Vinařství Kováč na Moravě.

Horská bouda Renerovka v Malé Úpě čp. 91 a čp. 93, majitelka Jaroslava Olivová, tel., fax 499 891 108, tel. 499 891 200, 499 891 117, e-mail: oliva@pvtnet.cz, www.renerovka.cz, domluvíte se i německy.**

ZIMNÍ TÝDEN POD SNĚŽKOU

Většina z vás přijela do Pece pod Sněžkou a její místní části Velké Úpy kvůli sjezdovému lyžování. V lyžařském areálu SKI Pec a na sjezdovkách Portášek je nově instalované umělé zasněžování a na nejvyšší části svahu nový lyžařský vlek. To vám poskytne dobré podmínky k lyžování. Možná rádi na chvíli změňte program. Tady je několik typů.

1. den **Rozkoukejte se** hned první odpoledne po příjezdu. Určitě chcete vědět, jaké podmínky nabízejí jednotlivé půjčovny lyžařského vybavení, lyžařské školy i směnárny. Někde ušetříte, jinde zvolíte lepší službu. V informačních místech získáte ceníky lyžařských areálů, jízdní řady skibusů a lanovek, i přehled o kulturních pořadech ve vašem týdnu nejen v Peci pod Sněžkou.
2. den **Na nejvyšší horu Sněžku** se vydejte při prvním pěkném dni, další takový už nemusí přijít. Když nefouká, jezdí lanovka až na vrchol Sněžky. Jestli budete pokračovat na další túru nebo půjdete dolů pěšky, buďte opatrní na ledovém povrchu. V období „ledových hor“ je uklouznutí na prudkém svahu největším nebezpečím zimních Krkonoš. Kluzké úseky Horská služba uzavře výstražnými tabulemi, respektujte je. Cesta ze Sněžky Obřím dolem je neprůchodná téměř vždy, někdy i zeleně značený chodník z Růžohorek do Pece. Pak musíte sejít nebo sjet na sáních po žlutě značené cestě Šramlem, kterou se dostanete do Velké Úpy i do Pece.
3. den **Večer na hřebenech** je romantickým zážitkem. Při jasném mrazivém dnu zůstaňte po ukončení provozu lyžařských vleků na některé hřebenové boudě. Od horní stanice Portášek, Zahrádek i Hnědého Vrchu se k nim na sjezdovkách dostanete snadno. Před setměním se vydejte pomalu dolů. Jestli jste nikdy nepřebývali na hřebenech, možná vás překvapí, jaký je tu po skončení lyžařského dne klid a jak krásné jsou hory při zimním západu slunce. Pěkná místa jsou kolem Liščí hory a Sněžky. Rádi doporučujeme Růžohorky s krásnou polohou a dobrým jídlem v pravém horském hostinci.
4. den **Relaxační program** můžete začít ve Sportcentru Horizont, kde si určitě vyberete ze široké nabídky služeb (str. 10). Říká se, že třetí den pobytu na horách má být změna programu. Pěšky nebo na běžkách se dostanete k horské farmě Davida Sosny na Valšovkách nad Velkou Úpou, kde si dáte domácí mléčné výrobky a třeba i osvěžující medvědí mléko. Máte-li chuť poznat práce akademického malíře Borise Jirků, v galerii Veselý výlet je hezká výstava. Nezapomeňte poslat přátelům včas pohlednice, aby je dostali ještě před vašim návratem. Večer ve Velké Úpě zajděte na bowling do baru Koule - Ball, můžete si uspořádat malý turnaj.
5. den **Zkuste i běžky.** Možná jste ještě nikdy nebo už hodně dávno byli na běžkařské túře. Nemáte-li vlastní, v půjčovně vám pomohou. Městem prochází přes Zahrádky a Lučiny hlavní trasa Krkonošské lyžařské cesty, upravené jsou i další tratě. Snadná je cesta od náměstí přes Šimonovu stráž na úbočí Portášek, k boudě Jana a dál do Spáleného Mlýna. Zpět můžete jet skibusem. Hlavní upravené tratě najdete směrem na Černou horu, snadný návrat do Pece vede po široké lesní cestě přes Veberovy a Javoří boudy.
6. den **Za poznáním** se vydejte do nedávno upraveného ekologického muzea Obří důl - poklad Krkonoš. Je na začátku nejznámějšího zdejšího údolí. Ukažte svým dětem, jak se vyvíjela zdejší vzácná příroda a proč jsou Krkonoše národním parkem. Procházka po spodní části Obřího dolu až ke kapličky poznávací výlet doplní o hezké pohledy na Sněžku a ledovcové jámy Studniční hory. Na parkovišti U kapličky se můžete v pěkných dnech zasednout do zaprášených saní a projet se s cinkotem zvonečků na koňských postrojích po trase k lanovce nebo do Velké Úpy.
7. den **Dobrá večeře.** Hezkou dovolenou jistě zakončíte slavnostnějším posezením. Většina restaurací má příjemné prostředí, výbornou kuchyni a milou obsluhu. Když taková místa nenajdete sami, poraďte se u vašeho ubytovatele nebo zkušenějších návštěvníků. Rezervace stolu v plné sezóně přispěje k vaší spokojenosti.

Vánoční program

Po mnoha letech bude vánoční mše na Štědrý den od 21 hodin v kapli v Peci pod Sněžkou. V kostele Nanebevzetí Panny Marie v Horním Maršově začíná Půlnoční mše ve 22.30 hodin. Tradiční varhaní koncert v kostele ve Velké Úpě zazní 27. prosince v 17 hodin. Varhaní mistr Martin Matyska spolu s Jiřím Kábrtem (housle, zpěv) zahrají 1. část České mše vánoční Jana Jakuba Ryby, Českou vánoční muziku Adama Michny z Otradovic, skladby Johana Sebastiána Bacha a vánoční kolekty. Stejný program bude 28. prosince v 19.30 v kostele v Horním Maršově a 29. prosince v Malé Úpě.

Pod Sněžkou je všední den

V roce 1961 natočil významný český dokumentarista Jan Špáta krátký film o lidech v Peci a ve Velké Úpě. Veselý výlet ve spolupráci s kinem Vlast v Janských Lázních pozval Jana Špátu na autorské promítání. V úterý 20. ledna 2004 od 19. hodin scénárista, kameraman a režisér v jedné osobě doprovodí promítání povídkami o vzniku dokumentu z Krkonoš i o jeho dalších čtyřech připravených krátkých filmech. Na starých záběrech uvidíme fořta Františka Kolína při krmení jelenů u Velkých Tippeltových bud, práci lanovkářů na odstraňování námrazy z lan kousek pod vrcholem Sněžky, svážení dřeva na sáních rohačkách starými dřevaři Liborusem Hampelem a Ludwigem Häringem, kominika a lyžaře Antonína Porubského, lis-tonoše na lyžích Josefa Vyskočila a další, tehdy dobře známé postavy horské obce. Jan Špáta přiveze ještě filmy Respice finem (osudy starých vesnických žen), Hallo Satchmo (návštěva Luise Armstronga v Praze), Milujeme život (trochu jiný pohled na Spartakiádu) a Žijte pro radost (o mimořádné činnosti lidí v jedné východočeské vesnici).

V turistickém a lyžařském středisku Peci pod Sněžkou jsou důležitými zásilkami pohlednice. Poštovní razítko na nich sice znehodnotí známku, ale poskytne příjemci někdy důležitý údaj o datu a od roku 1918 i o hodině expedice pošty. S odstupem času údaje z razítka pomáhají při identifikaci pohlednic i odhadu jejich stáří. Pošta v Peci během 132 let užívala alespoň 18 různých razítek, ve Velké Úpě asi o 5 méně. První razítko pošty v Peci platilo v letech 1871 až 1895 (1). V době pořízení přiložené fotografie označovali poštu ve Velké Úpě dvoukruhovým razítkem s mústkem a německým jménem obce (2). Ještě šest let po vzniku Československa bylo na razítku zkomolené jméno horské obce PEČR, vycházející z fonetického přepisu německého pojmenování PETZER (3). Ve Velkoněmecké říši se příjemce pošty dozvěděl, že obec leží v Krkonoších (4). Po II. sv. válce déle než rok provizorní razítko neuvádělo přesné datum (5). Zato v nejtěžších dobách komunismu se sem vešel prapor ROH a adresát zjistil, že „Hory patří pracujícím“ (6). Poštovní směrovací číslo se u jména pošty objevilo v roce 1973 (7).

Universální SMS zpráva oznamující, že někdo známý někam dorazil a má se dobře mě neurazí, ale ani nenadchne. Tuším, že stejnou větu bez hacku a carek poslal všem položkám v adresáři mobilního telefonu a na mě si vzpomněl sotva tři pikosekundy, než klikl na jméno na displeji. O to větší radost mám z pohlednice ukazující místo působení přátel a když je i text zajímavý, je mi dobře. Udělejte radost svým blízkým a přátelům a pošlete jim z Pece pod Sněžkou pohlednici. Před vámi tak učinili tisíce a tisíce lidí a jejich zprávy z hor kromě informace adresátům jsou dnes významným dokumentem o jejich době (viz str. 27). U prodejců najdete velký výběr mistopisných, humorných, přetištěných historických, národopisných, ručně malovaných, uměleckých a jiných pohlednic. V informačním centru Veselý výlet si vyberete ze 150 různých. Pak nezbývá než vymyslet zajímavý text, nalepit známku a při procházce pohlednice vhodit do schránky nebo zanést na poštu. Ve městě jsou dvě otevřené od pondělí do pátku. Hlavní v centru Pece (542 21) v době od 8 do 12 a od 13 do 16 hodin. Druhá u kostela v bývalé škole v historické části Velké Úpy (542 22) je v provozu od 8 do 12.30, ve středu od 13 do 16 hodin.

V roce 1997 našel tajemník Hradní společnosti Aichelburg Milan Vích na půdě školy ve Velké Úpě za trámem zastrčenou fotografickou skleněnou negativní desku z ateliéru místního fotografa Johanna Bönsche. Díky Milanově pozornosti ožilo po devadesáti letech kompletní osazenstvo tehdejšího velkoúpského Císařského a královského poštovního a telegrafního úřadu. Sídli pod kostelem ve velkém domě čp. 234 a jako každý státní úřad byl označen velkou rakouskou dvouhlavou orlicí a štítkem s přehledem služeb. Kromě pošty a telegrafu hostil telefonní ústřednu s hovornou a jednatelství státní poštovní spořitelny. Na vzácné fotografii se z okna do objektivu dívá poštovník, který někdy kromě razítka pošty přidával na pohlednice i své osobní razítko „Friedrich Preller K.k. Postmeister“. Pošta ve Velké Úpě vznikla 20. 3. 1866 a Preller odsloužil velkou část jejího rakouského období. Při fotografování jistě netušil, že úřad brzy převezme na lavičce sedící podřízená poštovní aspirantka Anna Richterová ze Zeleného Potoka v Peci. Po vzniku Republiky československé v roce 1918 se centrální úřady snažily dosadit na pošty, četnické a finanční stanice v oblastech s německy mluvícími obyvateli české úředníky. Proto vyšlo nařízení, že vedoucí poštovního úřadu musí umět dobře česky. Anička se provdala za českého člena pohraniční stráže neboli finance, naučila se nový úřední jazyk a tudíž mohla vykonávat státní službu. Jak vycházela s listonošem Johannem Meergansem opřeným o bicykl či kolegou Rudolfem Gottwaldem už nevíme. Ovšem úřad ve Velké Úpě Anna vedla ještě v roce 1930, kdy poštu po okolních stránkách roznášeli dokonce čtyři poštáči.

Pec se dočkala vlastního poštovního úřadu 17. 8. 1871. Poštovní expedienta dělal více než čtvrt století Stefan Gleissner. Po něm nastoupil jeho syn Arnošt, jenž úřad III. kategorie se mu zdál

málo významným a odešel za lepším do Orlických hor. Teprve Ida Herrmannová byla v roce 1906 při povýšení úřadu jmenována pošt-mistrovou, ale nikdy se to nedozvěděla. Povýšovací dekret přišel poštou až několik dní po její smrti. Službu i funkci zdědila Otýlie Herrmannová a po třiatřiceti letech její syn Ernst. Tříkrát se pošta v Peci stěhovala. Dlouho úřadu stačila stará chalupa na náměstí u soutoku Úpy a Zeleného potoka. Stále ohrožení povodněmi obecní radní přimělo v roce 1906 úřad přestěhovat na pět let do hotelu Sněžka. V roce 1911 získal dvě místnosti v nové chalupě rodiny poštmistrové Otýlie Herrmannové, kde je v dřevěném domě u autobusového nádraží dodnes.

MULDA, BRAMBERK A BOBÍ LOUKY

Pojmenování jednotlivých míst a domů dnešní Pece pod Sněžkou jsou v mnoha případech mladší než šedesát let. O změně německého na současný krkonošský místopis by se mohla napsat kniha. Pro oživení uvedeme několik příkladů z oblasti lyžařského areálu SKI Pec. Tvůrci českého místopisu po roce 1945 v důsledku 2. světové války neradi vycházeli z často prastarých německých místopisných jmen. Přesto řadu těch, která patřila k historickým slovním památkám a připomínala okolnosti osídlení jednotlivých míst, v překladech zachovali. Horské osady a samoty se často jmenovaly podle zakladatelů, kteří přišli do Pece v 16. století. Spontánní změnu jména známe u enklávy Berauerberg, tedy Berauerův Vrch. Když sem v roce 1945 přišel zdatný hospodář Václav Luczka, z romantických pohnutek pojmenoval svůj nový domov Severka a tím i celou stráň. Opakem je pokus o přejmenování Lenzenbergu a Braunbergu. Když se místních zeptáte, kde hledat Sokol a kde Slávií, asi vám neporadí. Místo Sokola se vžilo zajímavější jméno Zahrádka a návrh pojmenovat Hnědý Vrch Slávií připomíná už jen cedulka na jedné hezké chaloupce uprostřed sjezdovky. Přitom Bramberk je nejznámějším zkomoleným německým jménem v Peci. Málokdo z lyžařů ví, že vychází z původního Braunberg, tedy Braunův Vrch. Zkomolenina ztrácí propojení na původní význam, protože ve slově Bramberk se těžko hledá dnešní oficiální jméno luční enklávy Hnědý Vrch. Dřevařská osada s desítkou chalup se nejmenovala podle hnědé barvy, ale podle rodiny pana „Hnědého“, tedy Brauna. Při doslovném překladu se mohlo říkat Hnědého Vrch, ale asi ještě dlouho budeme chodit lyžovat na Bramberk.

Bodenwiesenbauden nebo také v místním dialektu Bohnwiesbauden (boudy na luční půdě) si ještě za Rakouska čeští turisté a lyžaři zkrátili na Bodenvísky. Později z toho byly Bobí louky. Přitom původní pojmenování odráželo založení luční enklávy na vysoko položeném hřebeni, žádné boby k jídlu ani boby pro jízdu ledovým korytem s místem nesouvisej. Dnešní název Lučiny odpovídá nejstaršímu jménu, ale naši rodiče a prarodiče neřeknou jinak, než „tam na Bo-

Fotografii z roku 1959 by tehdejší lyžař popsal jako pohled od Bobích luk přes Muldu k Bramberku.

bích loukách“. Překroucené staré pojmenování dlouho připomínala Bobí bouda. Tu zatím po požáru 31. října 1999 nikdo neobnovil.

Jeden z tvůrců podrobného místopisu Pece, kronikář a botanik Josef Sourek, se ještě v roce 1959 v textu omlouval čtenářům, že vedle „správného“ místního jména Žlab použil i starší výraz Mulda. Tušil, že kdyby vžité, původně německé jméno nejznámější cvičné lyžařské louky nedal alespoň do závorky, málokdo by věděl o jakém místě píše. Tak Mulda zůstala Muldou. Přejmenování horských bud, kromě těch nejznámějších s českými jmény z dávné minulosti, nebylo snadnou záležitostí. Nad Muldou stojící bouda měla téměř indiánské jméno Koppenblickbaude, tedy bouda ze které je vidět Sněžka. Od roku 1946 Husova bouda připomíná Mistra Jana Husa. Hostinec Stufenseitbaude, založený už v 19. století, se jmenoval podle stráně Stufenseite, dnes Vysoký Svah. Už 55 let Žižkova bouda nese jméno další známé postavy českých dějin. Trochu jinak skončilo přejmenování Braunbergbaude, tedy boudy na Hnědém Vrchu. Měla připomínat hudebního skladatele Bedřicha Smetanu, jenže ze Smetanovy boudy se časem stala Smetánka. Jen pamětníci vědí, že to není podle smetany do kávy nebo žluté kytky.

Je zajímavé, že původní německé jméno pro Pec, psané Petzer a vyslovované Pecr, mělo s největší pravděpodobností základ v českém výrazu pec a bylo zkomolené snad už v 16. století. Odráželo začátek kolonizace zdejšího kraje, kdy hutě pro tavbu rud kolem Zeleného potoka řídili úředníci z českého vnitrozemí. Je to asi jediné a určité nejznámější německé místní jméno, přebírající v údolí pod Sněžkou starší české pojmenování.

SPORT, RELAXACE A ZÁBAVA UPROSTŘED ZIMNÍ PECE POD SNĚŽKOU

Nepřehlédnutelný hotel Horizont nabízí kromě ubytování aktivní program jako doplněk k lyžování i plnohodnotnou aktivitu na celý den. Součástí hotelu je Sportcentrum Horizont dostupné i neubytovaným hostům. K samostatné recepci sportovního centra přijdete přes vstupní hotelovou halu. Odborní pracovníci centra pod vedením Arnošta Hytycha vám poradí se skladbou programu a doporučí optimální dobu pobytu v různých částech. V recepci si telefonicky i osobně rezervujete konkrétní termín. V hlavní sezóně je objednání především fyzioterapeutických a masážních služeb nutné. Už při vstupu se rozhodnete pro mokré nebo suchý program a do centra vejdete mokrou či suchou šatnou. V první části centra najdete bazén s protiproudem a vířením. Je příjemné mít při plavání výhled na zasněžené hory. Ještě tu je vířivka pro sedm osob, solárium a sauna s ochlazovacím bazénem a odpočívárnou.

Dva ricochetové a jeden squashový kurt v suché části sportovního centra patří k nejlepším v ČR. Při ricochetu a squashi se hráči dokonale psychicky uvolní, kvůli extrémní fyzické zátěži a rychlé hře nemohou myslet na nic jiného, než na neposedný míček. Kromě rekreačního hraní se tu pravidelně konají turnaje. V zimě 2004 popáté v hotelu Horizont vyvrcholí finálovým turnajem domácí ricochetové mistrovství republiky. Pravidelně sem přijíždějí trénovat hráči české špičky, třeba Miloš Pokorný a Jan Veselý jun. Klidnějším sportem je cvičení na 11 různých strojích v posilovně. Každá souprava je zaměřená na jinou svalovou skupinu. Soutěživé typy uvítají veslařský trenažér, kde porovnají svůj výkon s ostatními. Při překonání hotelového rekordu dostanou pít zdarma. Posilovnu se zrcadlovou stěnou využívají také skupiny aerobiku, ke kterým se mohou přidat i příchozí. Více pro zábavu než pro sportování je dráha s klasickými českými kužlami, jaké kdysi bývaly u kdejaké hospody. Kratší dráha dává šanci trefit se i úplným začátečníkům, stav soutěže sleduje automatické počítadlo a k baru je to odtud jen kousek. Ten využívají hosté v mokré i suché části.

Také masáže a fyzioterapie jsou přístupné z obou provozů Sportcentra Horizont. Profesionální maséři obsluhují hosty na jednu až na pět oddělených lehátkách. Objednat se můžete na

sportovní masáže před i po sportovním výkonu, klasické s uvolněním kloubních blokády, reflexní zaměřené na vnitřní orgány a svalová napětí i speciální tlakové masáže s využitím akupresury. Promovaná fyzioterapeutka Jana Neradilová provádí rovněž rašelinové zábaly. Na klouby, páteř, bolestivá místa na celém těle se přikládá kvalitní zahřátá rašelina ve speciální folii. Probíhající biologický proces dvacet minut blahodárně působí na namožené nebo bolavé partie těla. Rašelinové zábaly a plošná laserová terapie doplňují procedury proti obezitě a celulitidě. Při rehabilitaci vás terapeutka naučí uvolňovací a protahovací cviky. Na cvičení se můžete objednat individuálně nebo s celou skupinkou. V doporučeném sledu procedur si před nebo na závěr dáte vířivou nebo perlíčkovou koupel.

Sportcentrum hotelu Horizont v Peci pod Sněžkou (PSČ 542 21), tel. 499 861 111, fax 499 861 444, e-mail: hotel@hotelhorizont.cz, www.hotelhorizont.cz, je otevřené denně od 7.30 do 11.00 a od 13.00 do 22.00 hodin, v plné sezóně doporučujeme rezervaci. Domluvíte se i německy, anglicky.

PŘIJEĎTE I V LÉTĚ

Do Krkonoš v zimě přijede v krátkém období hodně hostů, stejný počet se vystřídá i v létě, ale během šesti měsíců. Letní Krkonoše jsou klidné, bez spěchu a v neposlední řadě i levné. Přitom nabídka přírody i aktivit je ještě širší než ta zimní. Při návštěvě poznáte klidná zákoutí, na hřebenech nejdivnější přírodu v České republice, prohlédnete si kulturní památky a vyslechnete jejich často pohutě příběhy. Na jaře, to je v Krkonoších v měsíci květnu, raší stromy a kvetou horské louky, v létě je na horách i v nesnesitelně parných dnech pověstné čerstvé povětří a příjemné teploty. Podzimní zlátnutí a červenání stromů, všech druhů brusnic a horských trav lahodí nejen oku romantika. Celý rok je v Krkonoších krásně. Nový program připravují speleologové ze skupiny Albeřice v historickém důlním díle v Obřím dole. V jejich doprovodu se v podzemí přesvědčíte, že Sněžka je provrtaná chodbami raženými od 16. století až do roku 1959. V Malé Úpě bude otevřena nová vycházková trasa představující nejhezčí místa horské obce, připomene zajímavé historické události a upozorní i na nejzajímavější chalupy. Ve Špindlerově Mlýně proběhne v polovině května tradiční Adrenalin Cup - štafetový závod družstev ve čtyřech disciplínách. Borci si předají štafetu po běhu do vrchu, letu padákem, sjezdu na kajaku a jízdou na horském kole závod dokončí. Klání nejlepších otevře sezónu plnou jízd na horském kole, sjezdů na terénní koloběžce, paraglidingového létání i raftové sezóny. Bohatý program přinese vloni obnovená maršovská pouť u příležitosti svátku Nanebevzetí Panny Marie. Při této příležitosti budou na hranici mezi Maršovem a Svobodou v pátek 13. srpna 2004 vysvěcena obnovená boží muka připsaná památce zdejšího pátera Jaroslava Tynera. Na pouť o den později se sjedou nejen maršovští rodáci, ale i hosté k muzice, tradičním řemeslům a doufejme opět k veselému divadlu. Nový projekt Krkonoše ze sedla kola spojí cyklobusy západní a východní Krkonoše a tím rozšíří nabídku cyklotras nejen na horách, ale i v zajímavém a pro cyklisty méně náročném podhůří. I prodloužený víkend na horách vám udělá radost. Přijďte.

NOVÁ LANOVKA NA HNĚDÝ VRCH

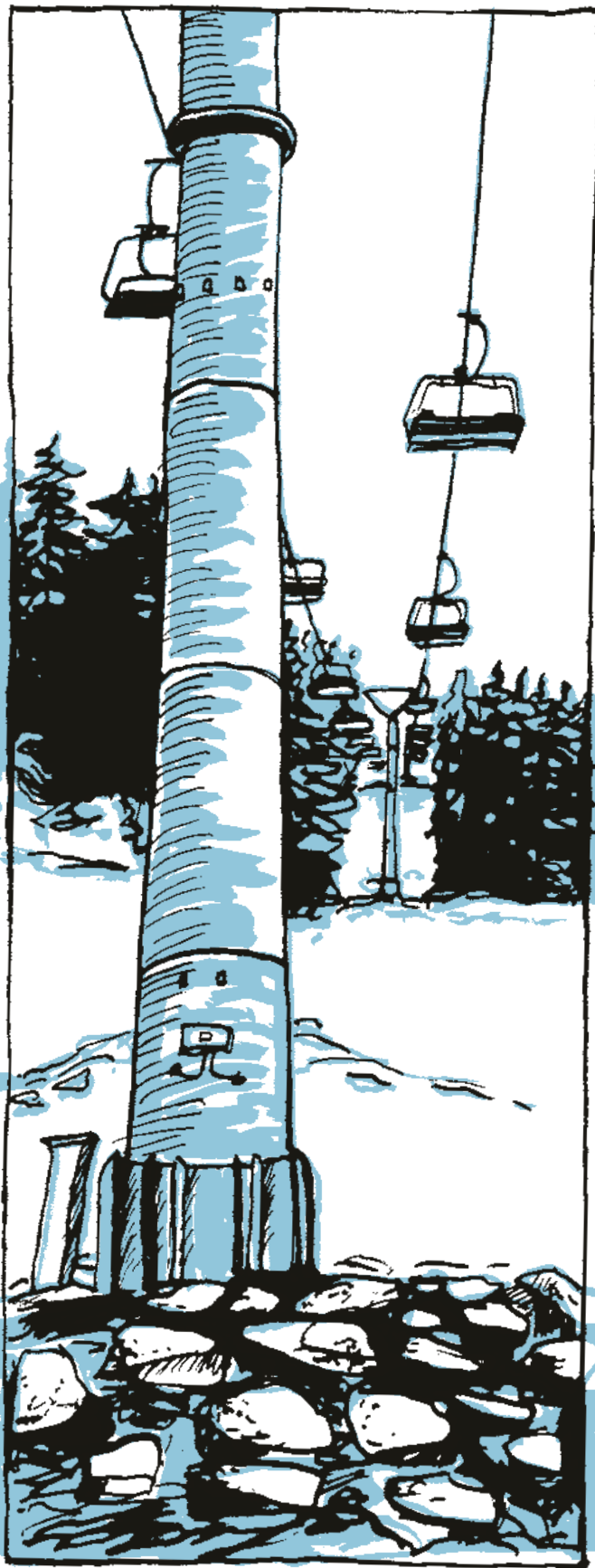
V lyžařském areálu SKI Pec splnili, co slíbili. Nejdelší sjezdovku Hnědý Vrch neboli „Bramberg“ obsluhuje nová moderní čtyřsedačková lanovka z dílny rakouské firmy Doppelmayr. Oddechli si malí lyžaři a běžkaři, protože se už nebudou bát zmrzlé stopy v dříve nepříjemném úseku prudkého stoupání. Starší si rádi v sedě odpočinou během osmi a půl minutové jízdy. Lanovka zvýšila hodinovou přepravní kapacitu této trati na 1370 lyžařů. Od horní stanice Hnědého Vrchu vede tradiční nástup na hřebenové túry, je to kousek na Liščí horu a dál k hlavnímu krkonošskému hřebenu. Běžkaři vydávající se na celodenní výlet vítají novou službu. Na jednotlivou jízdenku vyjedou už od 8 do 8.15 hodin, tedy hodinu před zahájením hlavního provozu, tím mohou prodloužit túru a vydat se na vzdálenější místa (též str. 20). Lanovkou mohou vyjet a sjet i hosté bez lyží. Pomocí malých tlapčků na jednotlivých sloupech informuje obsluha podle potřeby cestující o změnách provozu či o případné poruše. Pro zvláštní případ je lanovka vybavená potřebným evakuačním zařízením. Přestavba dolní stanice umožnila otevření nových toalet. Sjezdovka je rozšířena zatím jen ve střední části. Vzniká projekt na zasněžování celé trati. Podmínkou je vybudování nádrže nad horní stanicí, která pokryje spotřebu vody pro tvorbu technického sněhu.

Zajímavě proběhla zatěžkávací zkouška nové lanovky. Obsluha narovнала na sedačky místo pytlů s pískem, 230 sudů pravého pilsenského piva Pilsner Urquell, které 7. října kroužily po trase. Byl to zvláštní pohled, sudy mizely v lese, ale nahoře nevystoupily a vždy se v pořádku vrátily do dolní stanice. Celkem je na lanovce 96 čtyřsedaček, proto se na každou vešlo pět až šest 61 kilogramů těžkých sudů. Rakušany, kteří mají s testováním lanovek bohaté zkušenosti, nahrazení obvyklých pytlů s pískem sudy se zlatavým mokem natolik zaujalo, že se o tom rozepsali v novinách Die Krone Zeitung. Odborníci zvlášť ocenili stejnou váhu sudů po celou dobu zkoušky, což o písku v dešti neplatí.

Nový je také lyžařský vlek na sjezdovce Vysoký Svah, kde po 28 letech dobré služby pracovníci areálu vyměnili zařízení z Transporty Chrudim za moderní, opět dvoumístný vlek firmy Doppelmayr. Téměř kilometr dlouhá sjezdovka je vyhlášenou cvičnou loukou a proto častým cílem mírně pokročilých lyžařů i žáků lyžařských škol. Panoramatická kamera má nové stanoviště uprostřed sjezdovky Javor II. Nyní lépe zachycuje sněhové podmínky na zdejším svahu a zabírá i Hnědý Vrch a část Zahrádek. Sněžka sice v záběru chybí, ale představu o počasí a sněhových podmínkách na hřebenech si uděláte podle pohledu na dominantní Studniční horu.

***********Pět hvězdiček je značka nejvyšší kvality**

Díky letošnímu zlepšení získal lyžařský areál SKI Pec pátou hvězdičku v pětihvězdičkové stupnici a jsou se Špindlerovým Mlýnem jedinými lyžařskými středisky v České republice s takovým ohodnocením. Spíš odborníci ocení, že SKI Pec je také držitelem certifikátu jakosti ISO 9001.

Aktuální informace o lyžařských podmínkách v Peci pod Sněžkou získáte nejen prostřednictvím panoramatické kamery na ČT 2 denně od 7.55, ale také na internetových stránkách střediska pod adresou www.skipec.com. Kromě psaných zpráv tu najdete čerstvé záběry z panoramatické kamery a také ze dvou kamer, které zachycují prostor kolem nástupiště na vleky a sjezdovky Javor a Zahrádky. Podrobné informace o situaci na jednotlivých vlecích se promítají zadní projekcí na velkou obrazovku u dolní stanice Zahrádky a Vysoký Svah. To Vám ulehčí rozhodování, zda přejet na sjezdovky Javor či zůstat v horní části areálu.

Lyžařský areál Ski Pec a.s. patří mezi nejlepší lyžařské sjezdové terény v České republice. Čtyřsedačková a deset vleků o celkové délce sjezdovek 8840 metrů přepraví 9650 lyžařů za hodinu. Různé náročné a dlouhé sjezdovky jsou před každodenním provozem perfektně upraveny čtyřmi moderními rolbami. Speciální zařízení upravuje vedle sjezdovky Javor I také U rampu světových parametrů a sousední snowpark. Místo využívají i nároční snowboardisté, konají se tu závody nejvyšší kategorie v zemi. Nadmořská výška trati v areálu je v rozsahu 830 až 1215 metrů. Riziková místa v nižších polohách jsou vybavena zasněžovacími zařízeními. Umělým sněhem jsou zásobovány obě celé sjezdovky Javor, nejzatíženější část Zahrádek a Vysokého Svahu. V lyžařském areálu je odbavovací systém s magnetickými kartami, který umožňuje volbu různých druhů jízdenek a zároveň lyžování na kterémkoli zdejších vleků. Jednotlivé sjezdovky a lyžařské vleky jsou v areálu Ski Pec blízko sebe, propojené upravenými lyžařskými cestami. Večerní lyžování trvá podle zájmu až do 21 hodin. Na Javoru I je kilometrová linie 36 desetimetrových sloupů s 95 světly, které vytvářejí nejlepší a nejdelší osvětlený terén v České republice. Po ukončení denního provozu je před večerním lyžováním na Javoru hodinová přestávka nutná pro úpravu sjezdovky. Na lyžařském vleků U lesa a Eso je provozní doba nepřetržitá od 9 do 21 hodin.

Lyžařský areál je nejsnadněji přístupný skibusem, který jezdí pro sjezdaře i běžkaře zdarma podle jízdního řádu uvedeném na straně 11. Nejčastěji vyjíždí z Velké Úpy, místní části Pece pod Sněžkou. Několikrát denně jede velký skibus po trase Svoboda - Maršov - Pec a zpět. Dvakrát denně se točí až z Trutnova. Snadno se dostanete na večerní lyžování a hlavně i zpět ve 21.30 hodin. Skibusy zajišťují až k dolní stanici vleků Javor, kromě soboty, kdy kvůli střídání hostů a většímu provozu vozidel končí v centru Pece u autobusového nádraží. Nově je trasa prodloužena na Velké Pláni až k pensionu ČSA.

V areálu najdete úschovnu zavazadel a lyží, veřejné záchody, skiservis i půjčovny lyží, lyžařské školy, rychlá občerstvení nebo restaurace. Všechny sjezdovky jsou při provozu vleků pod dohledem Horské služby.

Ski Pec a.s., Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, ředitel František Vambera, tel. vedení areálu 499 736 375 a 499 736 285, fax 499 736 398, provozní doba 9 -16 hodin, od 15.2. 2002 do 16.30, e-mail: info@skipec.com, www.skipec.com. Info ubytování 499 861 111, 499 736 280.

1 Javor I - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 1019 m, převýšení 246 m, kapacita 1060 osob/hod., středně náročná sjezdovka

2 Javor II - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, kap. 1060 os., večerní lyžování

3 Hnědý Vrch - čtyřsedačková lanovka, délka 1200 m, převýšení 315 m, kap. 1370 os., středně náročná sjezdovka

4 Vysoký Svah (Smrk) - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 812 m, převýšení 150m, kap. 1000 os., snadná sjezdovka

5 Zahrádky I - vlek s obsluhou, unašeče pro 2 lyžaře, délka 895 m, převýšení 225 m, kap. 1000 os., středně náročná sjezdovka

6 Zahrádky II - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 490 m, převýšení 105 m, kap. 1060 os., středně náročná sjezdovka

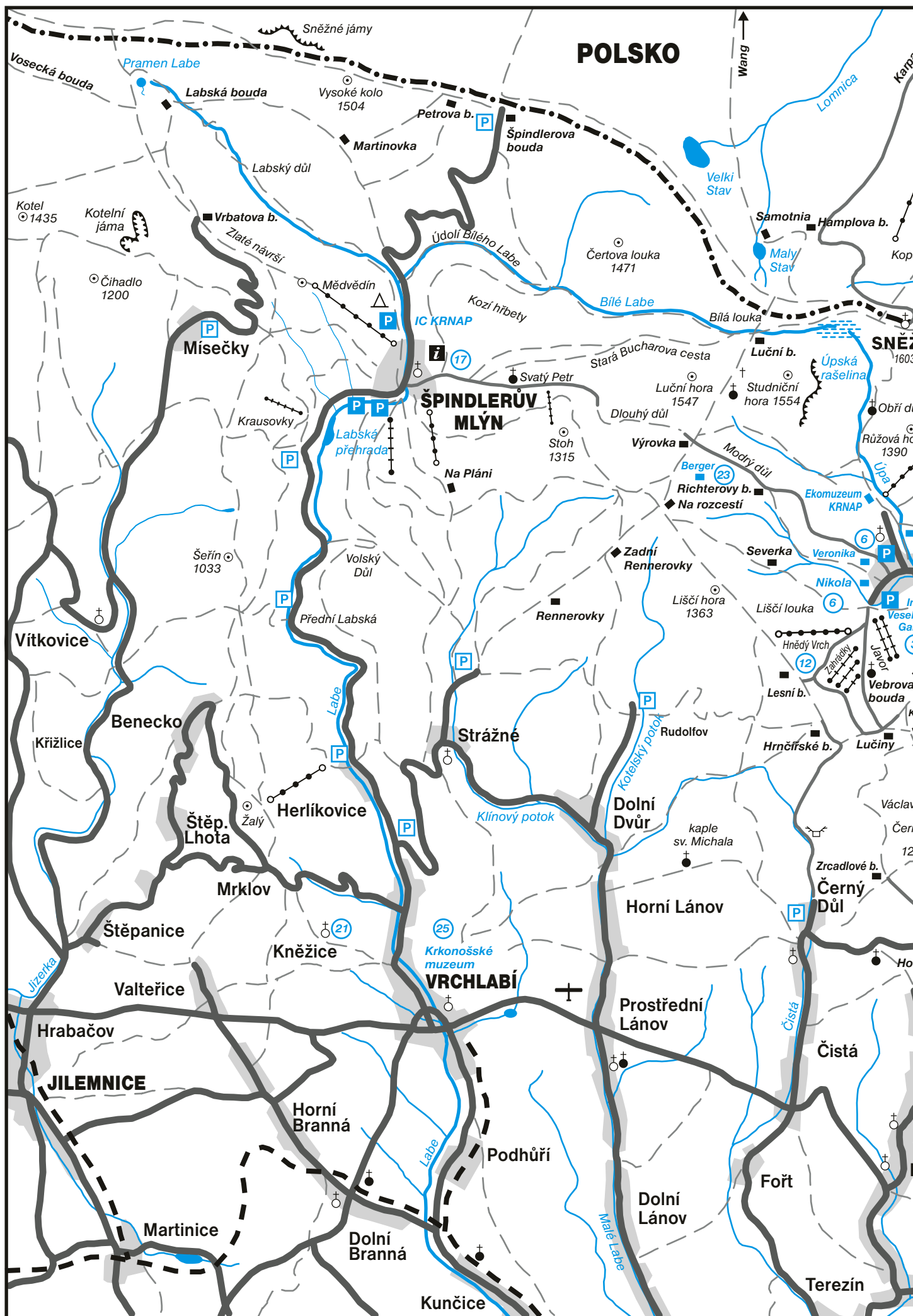
7, 8 Klondike I a II - samoobslužné vleky s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 360 m, převýšení 60 m, kap. 560 os., snadná sjezdovka

9 Zahrádky III (U lesa) - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 350 m, převýšení 60 m, kap. 560 os., snadná sjezdovka, večerní lyžování

10 Na muldě - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 550 m, převýšení 100 m, kapacita 800 os., středně náročná sjezdovka, snowpark pro snowboardisty

11 Eso - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 320 m, převýšení 115 m, kapacita 620 os., středně náročná sjezdovka, večerní lyžování

SKT	Hlavní sezóna 25. 12. 2003 - 31. 3. 2004		Mimo sezóna 1. 11. 2003 - 23. 12. 2003 1. 4. 2004 - 27. 4. 2004	
	dospělí	děti	dospělí	děti
1 jízda		40		
1 jízda LD Hnědý vrch		60		
1 jízda LD Hnědý vrch zpáteční		100		
dopoledne 9.00 - 13.00 h.	370	260	320	230
od 11.00 hod.	400	280	350	240
od 12.00 hod.	330	230	290	200
od 13.00 hod.	310	220	270	190
1 den	490	360	430	310
2 dny	950	570	830	500
3 dny	1370	820	1190	710
4 dny	1780	1070	1550	930
5 dnů	2100	1260	1830	1100
6 dnů	2450	1470	2130	1280
7 dnů	2600	1560	2260	1360
5 ze 6	2150	1290	1870	1120
6 ze 7	2200	1320	1910	1150
sezóna bez več. lyžování	7000	5000	7000	5000
sezóna s več. lyžováním		9000		
1 den senioři (nad 70 let)		50		
večerní lyžování Javor I 17.00/17.30 - 21.00 hod.		200		
vlek Javor - 1 den		400		
večerní lyžování Zahrádky III, Eso, večer do 21.00 hod.		120		

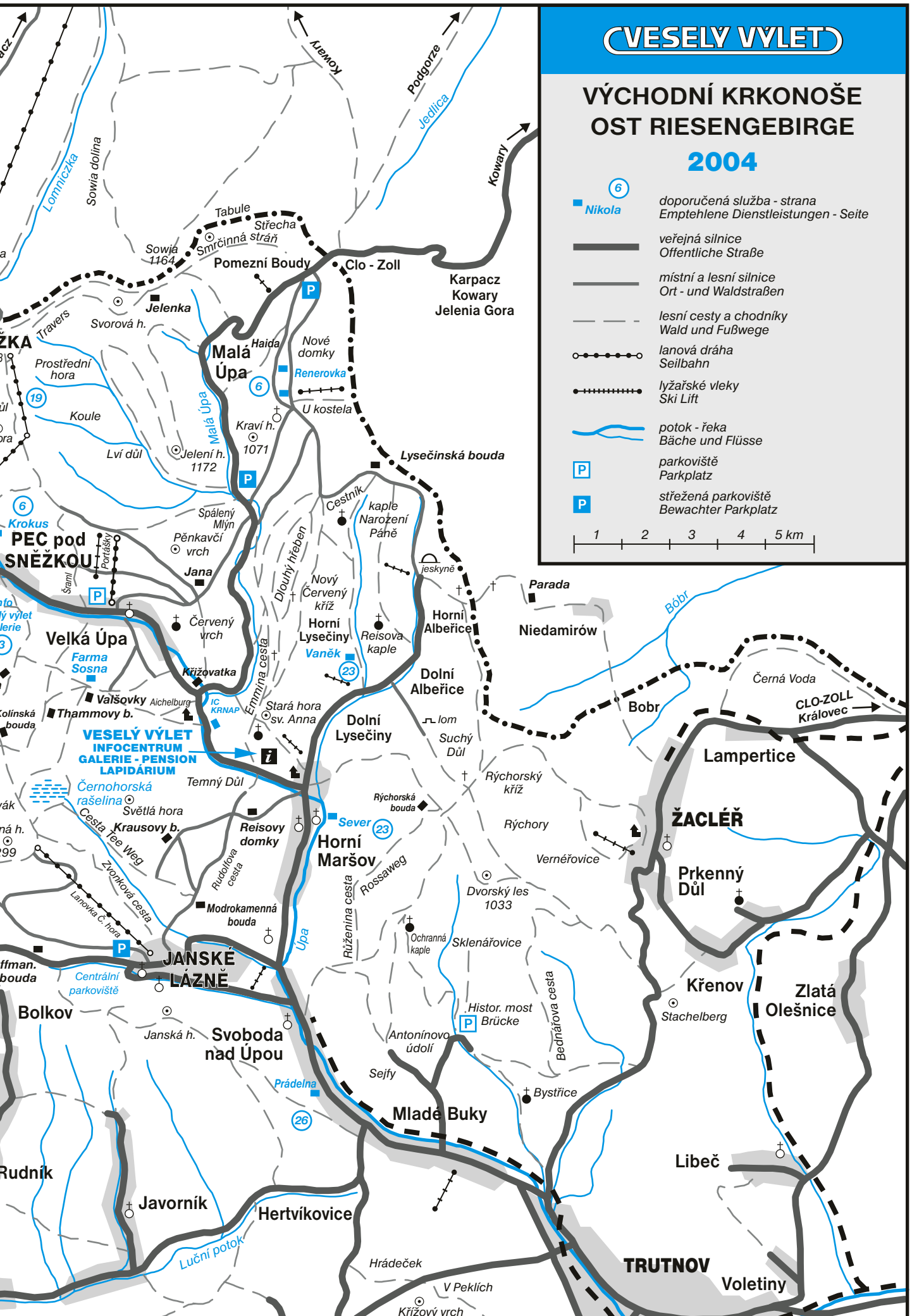

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OST RIESENGBERGE

2004

- 6 ■ Nikola doporučená služba - strana
Empfohlene Dienstleistungen - Seite
- veřejná silnice
Öffentliche Straße
- místní a lesní silnice
Ort- und Waldstraßen
- lesní cesty a chodníky
Wald und Fußwege
- lanová dráha
Seilbahn
- lyžařské vleky
Ski Lift
- potok - řeka
Bäche und Flüsse
- P parkoviště
Parkplatz
- P střežená parkoviště
Bewachter Parkplatz

1 2 3 4 5 km

Čtyři lyžařské můstky s kritickým bodem 16, 28, 50 a 72 metrů byly vedle slalomového svahu na černé sjezdovce až do roku 1980 nejvýraznější částí „Zimního stadionu Svatý Petr“. Fotografie Zdenka Mence je asi z roku 1960.

LYŽAŘSKÝ AREÁL SVATÝ PETR JE Č. 1

Zimní středisko Špindlerův Mlýn je po celou dobu stoletého vývoje lyžařských podmínek o krok před ostatními místy v České republice. Organizátoři letní i zimní rekreace si dávno uvědomili, že dobré služby přivedou dobrou klientelu a ta zase podpoří další rozvoj. Po druhé světové válce bylo jasné, že jeden saňový vlek v centru Špindlerova Mlýna a druhý ve Svatém Petru nemohou při stále větší oblibě lyžování stačit. Velkou událostí bylo zprovoznění první české jednosačkové lanovky od Dolského potoka do dvou třetin svahu Pláně v roce 1947. Návrhy Svazu lyžařů Republiky československé počítaly nejprve s trasou z centra na Koží hřbety nebo z Labského dolu ke Zlatému návrší, ale narazily na technické i krajinářské problémy. Lyžaři si přáli vytvořit tratě nejen pro rekreační, ale i závodní lyžování. V čele s hlavním organizátorem výstavby lanovky Rudolfem Krňoulem se rozhodli využít bezlesý prostor kolem skokanského můstku z roku 1940 a budoucí lyžařský areál umístili na svah Pláně. Podle nedaleké osady se jmenoval Zimní sportovní stadion Svatý Petr. Tehdy ještě soukromá chrudimská firma Františka Wiesnera, jediná v zemi zabývající se stavbou visutých drah, postavila za šest měsíců 1055 metrů dlouhou lanovku s velkým převýšením 330 metrů. V zimě vyvezla za hodinu maximálně 225 lyžařů, letní provoz byl pomalejší. Sjezdovka, vykácená v souvislém lesním porostu, má pověstný horní velký a dolní malý hank neboli buben. Změna sklonu na těchto dvou nejprudších místech černé závodní sjezdovky dělá celou trať velmi zajímavou. Brzy byla vykácena i delší červená a později mírná turistická sjezdovka.

Dominantou Zimního stadionu Svatý Petr dlouho bývaly čtyři skokanské můstky, postavené ze dřeva v letech 1947 až 1953. Největší a poslední dokončený měl kritický bod 72

metrů. Stál vedle černé sjezdovky a hostil nespočet závodů, i mezinárodních. V roce 1969 nejznámější český stavitel lyžařských můstků architekt Karel Jarolímek navrhl do Svatého Petra první mamutí můstek v zemi. Osud tomu chtěl jinak a velký můstek stojí v Harrachově, kam se později přesunuly i ostatní krkonošské skokanské soutěže. Poslední klasický závod ve skoku proběhl ve Špindlerově Mlýně v roce 1980, potom byly i poslední zchátralé můstky a tribuny pro rozhodčí zbořeny. Na jejich místě je dnes nový areál pro pořádání světových závodů v lyžařské akrobacii. Exhíbční závod olympijského vítěze Aleše Valenty v roce 2002 shlédlo rekordních 20 tisíc diváků.

V roce 1964 byla lanovka prodloužena až téměř na vrchol Planiny a zpřístupnila i horní část tehdy nejdelších sjezdovek v Krkonoších. V dalších letech ve Špindlerově Mlýně přibýly vleky, lanovky a tratě na Hromovce, Labské, Davidovkách, Stohu a Medvědině, ale areál Svatý Petr zůstal centrem krkonošského lyžování. Nekonečně pomalou jednosačkovou lanovku v roce 1986 nahradila 1600 metrů dlouhá dvousedačka, ale ani se souběžným lyžařským vlekem neuspokojila v dlouhých frontách stojící lyžaře. Větší investice přišly až s novou dobou po roce 1989. Dvousedačková lanovka se přemístila na levý okraj černé sjezdovky a jako hlavní byla postavena čtyřsedačková dráha na vrchol Planiny. Hodinová kapacita 2400 lyžařů byla tehdy v České republice zcela ojedinělá. Další primát získal areál Svatý Petr v úpravě sjezdovek. První rolba v Česku válovala sníh na černé a červené sjezdovce od roku 1970. Dvě zimy před tím tu vyzkoušeli sněžná děla na úpravu doskočiště velkého skokanského můstku a dolní hank černé sjezdovky, kde trénovali sjezdaři. Skutečně první stálé umělé zasněžování sjezdovky v českých horách se událo ve Svatém Petru v zimě 1990. Jedno pevné u dojezdu

a čtyři sněžná děla umístěná na rolbách zasněžovaly spodní část černé sjezdovky. Dnes ve Špindlerově Mlýně zásobuje technický sníh 20 kilometrů trati z celkové délky 25 km. V celém středisku jsou čtyři lanovky a třináct lyžařských vleků s celkovou kapacitou 18 tisíc lyžařů za hodinu. Pořádají se tu nejprestižnější soutěže ve sjezdovém lyžování, snowboardingu a lyžařské akrobacii. Světový pohár ve skicrossu se tu letos koná 31. ledna a v akrobatickém lyžování 28. a 29. února. Poprvé v České republice byl Špindlerův Mlýn pověřen pořádáním světového poháru ve slalomu a obřím slalomu žen ve dnech 13. - 14. prosince 2003. Ovšem teplé počasí na začátku zimy neumožnilo lyžování nejen v Krkonoších. Věříme, že i s technickou pomocí budou svahy Svatého Petra i dalších krkonošských sjezdovek bílé po celou zbylou zimní sezónu.

BEZ LYŽÍ VE ŠPINDLEROVĚ MLÝNĚ

Lyžování na sjezdovkách i upravených běžeckých tratích je jistě vaším hlavním programem, ale když si chcete odpočinout nebo naopak ještě večer po lyžování něco zažít, vyberete si jistě z dalších aktivit. Zážitkem je **saňkování** na speciální rolbou upravované rekreační saňkařské dráze od boudy Malý Šišák. Každou půl hodinu vyjíždí z náměstí autobus ke startu tratě, kde vám zapůjčí kvalitní saně. Na několika místech reflektory osvětlená téměř čtyřkilometrová trasa je kromě neděle a pondělí v provozu i po setmění. **Bobová dráha** je otevřená v Bedřichově vedle hotelu Harmony podle aktuálních podmínek i v zimě. Od sněhu vymeteným 1400 metrů dlouhým kovovým korytem sjedete na vozíku s brzdou přes 22 zatáček, třemi tunely a pěti terénními zlomy. Zajímavá je večerní jízda při umělém osvětlení, děti vás budou prosit „ještě jednou!“ Veselejší bývají jízdy na sněhové duši zvané **snowtubing** ve Svatém Petru u pensionu Olympia nebo na Horních Mísečkách. Hlavně pro partu nevydováděných je to dobrý program na večer. Serióznější zábavu najdete ve **Sportovně relaxačním centru** VZ Bedřichov. Veřejnosti přístupný **bazén** s dráhami pro kondiční plavání, dlouhý tobogán, jehož dráha vybíhá ven a končí v bočním zálivu velkého bazénu. Tam je místo s umělým vlnobitím a podvodními gejzíry. Na opačném konci bazénu je „divoký kanál“ se silným protiproudem. Sportoviště jsou přístupná veřejnosti především o víkend. Ve VZ Bedřichov je i nově otevřené moderní **kino** s programem filmů v českém nebo anglickém jazyce s titulky.

SE ZATAJENÝM DECHEM

Ve Špindlerově Mlýně je i několik aktivit pro odvážnější, kteří chtějí zažít něco mimořádného. Někdo se nechá lákat k letu nad horským střediskem. Při **tandemovém paraglidingu** letíte se zkušeným pilotem na padáku podle povětrnostních podmínek buď z Pláně nebo z Medvědína. Vážnější zájemci se o paragliding dozví více při několikahodinovém minikurzu.

Instruktor vás zaveze na tu správnou cvičnou louku, kde si s tím nejlépe ovladatelným padákem let sami vyzkoušíte. Třeba vás to chytne tolik, že se přihlásíte do řádného kursu a získáte pilotní zkoušky.

Novinkou jsou **vysoká a nízká lana**. Zajištění v sedacím úvazku se snažíte přelést po různé vysoko a různě napnutých lanech k určenému cíli. Není to jednoduché a musíte zabrat. Nově lanové centrum najdete uprostřed města u zábavného podniku Dolská. Jinou zkouškou vaší odvahy je **přemostění**. Po nataženém laně před kamennou hrází Labské přehrady prolétnete 110 METRŮ v úvazku na protější břeh. Malé děti se mohou bezpečně svést s instruktorem. Vaše větší zapojení vyžaduje **slanění** z 35 metrů vysoké hráze. Je dobré si vyzkoušet, co s vámi udělá ztráta pevné půdy pod nohama. Přitom se naučíte základní princip slaňování a poznáte nejběžnější horolezecký materiál. V létě je v provozu cvičná **lezecká stěna** v areálu Svatý Petr, ale i při slabé zimě sem můžete vyrazit, půjčit si boty lezečky, sedák a vylézt některou trasu.

Až se rozhodnete něco adrenalinového zkusit, v každém informačním centru vám poradí, na kterého partnera se obrátit za tou kterou aktivitou. To platí i pro stále oblíbenější skupinové pobyty spolupracovníků, kteří si při společných zážitcích na horách nejen odpočinou od práce, ale poznají se i v jiných než firemních situacích. Říká se tomu teambuilding, hezky česky upevňování firemní party. Skupiny si mohou sjednat jízdy se saňovými psy, adrenalinový koktejl s přemostěním, slaňováním i lezením, soutěže na vysokých a nízkých lanech, padákové létání, v létě projíždky na koních či raftování na Labi či Jizeře. Ve Špindlerově Mlýně jsou zkušení odborníci pro přípravu takového náročnějšího a proto zajímavějšího programu.

Více se dozvíte v **Turistickém informačním centru**, TIC Špindlerův Mlýn, P.O.Box 24, PSČ 54351, telefon 499 523 656, fax 499 523 818, e-mail: infoc@sendme.cz. Sídli v budově Městského úřadu, je otevřené denně od **9 do 19 hodin**. V českém, německém, anglickém a ruském jazyce tu získáte informace o městě, turistice, lyžování, čerstvé zprávy Horské služby a Správy KRNP. Při návštěvě podává TIC rovněž informace o možnosti ubytování. Vedle propagačního materiálu jsou k dostání mapy, průvodce, pohlednice i drobné suvenýry. www.mestospindleruvmlyn.cz

Ve stejné době jako Turistické informační centrum je přístupný **veřejný informační terminál**. S telefonní kartou, kterou si tu můžete koupit, získáte přístup na internet, můžete nejen telefonovat, ale i poslat e-mail nebo zprávu SMS. Terminál je stejně jako TIC na městském úřadě v centru Špindlerova Mlýna jen 20 metrů od hlavní silnice do Svatého Petra. Dům je trochu zakrytý dvěma velkými obrazovými mapami města a okolí.

První československá lanovka vedla od roku 1928 na Černou horu v Janských Lázních.

Odhodlaní stavitelé lanovky na Černou horu.

Rozepjatá křídla zdobila lokomotivní kolo nad štítkem francouzských čepic i pozdějších brigádýrek příslušníků početné modré armády. U členů obsluhy lanovek měla, vzhledem k neobvyklému pracovišti v povětří, víc než symbolické opodstatnění. Úctyhodné 55. výročí provozu lanové dráhy na nejvyšší horu České republiky vyzní k malému ohlédnutí zpět do minulého století, kdy vyrostly obě nejznámější lanovky východních Krkonoš, provozované Československými státními drahami. Mohutný rozmach cestovního ruchu po I. světové válce a s ním všech dopravních prostředků, zaznamenala i železnice. Dosáhnout těch nejvzdálenějších a nejvyšších vrcholů hor bylo otázkou prestiže. Kam nelze položit koleje, může se alespoň napnout lano. V evropských horách začaly růst lanovky jedna za druhou. České prvenství už nikdo neodpáře původní visuté kabinové lanovce z Janských Lázní na Černou horu, kde byl po 15 měsících výstavby zahájen provoz 31. října 1928. Krkonošský, republikový a prakticky středoevropský primát pečetila navíc ve své době rekordní délka 3 174 metrů s celkovým převýšením 644 metrů. Po 50 letech provozu byla dokonce nejstarší lanovkou na světě jezdící bez rekonstrukce. Podle projektu prováděcí firmy „František Wiesner, strojírna Chrudim“ byla lanovka kyvadlové soustavy s dvěma tažnými lany a dvěma kabinami schopna přepravit jedním směrem až 120 osob za hodinu. Dnešní dráha na Černou horu se čtyřmístnými kabinami vede od 1. března 1980 v jiné trase. První krkonošskou lanovku dnes už připomíná jen z dálky patrný široký průsek se sjezdovkou nově vybavenou kompletním systémem umělého zasněžování. Zajímavější památkou na dobrou práci chrudimské firmy je téměř na vrcholu Černé hory nepřehlédnutelná kovová konstrukce původní podpěry číslo 8. V roce 1998 byla přebudovaná na vyhledávanou rozhlednu Panoráma.

Stejná strojírna, ovšem již jako národní podnik Transporta Chrudim, stavěla po druhé světové válce typově zcela odlišnou lanovku na Sněžku. Zatímco ta černoohorská byla spontánně vřele přijata všemi vrstvami společnosti, stavba na Sněžce je pro některé kruhy dítkem nechtěným. Přesto měla obě zařízení mnohem více společného, než stejného výrobce. Systém nekonečného oběžného lana se zavěšenými sedačkami se u nás poprvé uplatnil již roku 1940 na Pustevnách v Beskydech. Na Sněžce však byla poprvé v Československu použita licence švýcarské firmy Von Roll s odpojitelnými sedačkami pro dvě osoby, umožňujícími nástup v klidové poloze a zároveň podstatné zvýšení přepravní rychlosti lana. Vyměřovací práce pro trasu, která je dvouúseková s třemi nástupními stanicemi, začaly koncem dubna 1947. Celková délka lanovky z Pece pod Sněžkou (890 m n. m.) přes Růžovou horu (1334 m n. m.) těsně pod vrchol Sněžky (1594 m n. m.) je 3 527 m. Lze ji při rychlosti jízdy 2,5 metrů za sekundu překonat zhruba za 25 minut. Kapacita 250 přepravených osob za hodinu je závislá na počasí. Především v druhém úseku je lanovka v provozu vzhledem k extrémním povětrnostním podmínkám v průměru 152 dní v roce. Z Pece na Růžovou horu se jezdí od 15. ledna 1949. Druhá část byla zkušebně zprovozněna 10. listopadu 1949, trvale pak 1. července 1950. Na Sněžce, stejně jako o dvacet let dříve na Černé hoře, byla v odlesněném průseku postavena nejprve pomocná lanovka pro dopravu materiálu. I tady se v průběhu let ze zaměstnanců stala parta skalních fandů, kteří na svou lanovku nedají dopustit. Do dnešního dne se na lanovce na Sněžku vystřídal celkem 270 zaměstnanců. Někteří v různých pozicích pracovali více než čtvrt století. Černá hora měla svého Václava Čihu, který na lanovku nastoupil při její výstavbě v roce 1928, vypra-

coval se až na náčelníka a s válečnou přestávkou na lanovce pracoval více než 30 let. Sněžka měla zase Michala Floriše s 36 lety služby. Na lanovku přišel krátce po spuštění už v dubnu 1948 a po šesti letech převzal zodpovědnou funkci náčelníka. Do důchodu odcházel v květnu 1984 jako lanovkářská legenda. Zaměstnancům i přátelům lanovky to bylo líto. Po privatizaci v roce 1997 vystřídala České dráhy v provozování lanovky akciová společnost Lanová dráha Sněžka, v jejíž péči může naše nejdéle provozovaná lanová dráha bez celkové rekonstrukce hrdě oslavit letošní 55. jubileum.

Historická lanovka z Pece na Sněžku je v provozu denně, podle zimního jízdního řádu jezdí od 8 do 18 hodin v každou celou. Dolní úsek na Růžovou horu je v provozu pravidelně, v horním úseku na samotnou Sněžku může být při silném větru nebo námraze provoz omezen. Aktuální informace o provozu získáte v každou celou hodinu na tel. 499 895 137 nebo 499 895 110.

Lanová dráha Sněžka a.s., 542 21 Pec pod Sněžkou 230, ředitel ing. Jiří Martinec, tel., fax 499 895 138, e-mail: info@snezkalanovka.cz, www.snezkalanovka.cz.

NÁČELNÍK STŘIHAVKA ZKROTL I MEDVĚDA

Při pohledu na zápas dlouholetého pracovníka lanovky na Černé hoře Antonína Střihavky s rozzuřeným medvědem, se leckomu může vybavít příběh o jednom sestupu z vichřicí bičované hory. Snad v prosinci v roce 1965 se při několika denní bouři vyvracející smrky a jedle v Klausovém dole probudil v brlohu poslední krkonošský medvěd. Celý rozmrzelý vyrazil žebrať k bufetu u horní stanice lanovky, ale ten byl kvůli počasí stejně jako lanovka zavřený. Při dalším poryvu větru narazil do průvodčího Střihavky, který hlubokým sněhem odnášel do Janských Lázní novoroční tržbu. Měl takový strach o ruksak plný peněz, že se rozhodl s loupežníkem porvat. Ve vánici nepoznal, kým byl přepaden. Chytil domnělého zloděje za chlupatý límec, do huby mu nacpal kleště na štípání lístků a šikovným chvatem s ním švihl o zem. Zmatený lupič se tak vyděsil, že s mručením po čtyřech utekl do zasněženého mláží. Zcela náhodou kolem na lyžích projížděl zbloudilý fotograf František Celba. I přes téměř úplné vyčerpání, stihl z ruksaku vytáhnout fotoaparát a rvačku zachytit. Střihavka potom nechtěl Celbovi věřit, že se popral s medvědem. Až o dva dny později omdlel na nástupišti, když od fotografa dostal vyvolaný snímek. Zatímco Celba průvodčího křísil, fotografie se zmocnil jeden z čekajících pasažérů a ještě ten den ji prodal komerční televizi. Tak se obrázek dostal do večerních zpráv a velcí železniční náčelníci z Prahy udělali Antonína Střihavku náčelníkem lanovky na Černou horu. V pověřovacím dekretu stálo: „Když si poradil s medvědem, uřídí i lanovku!“

Nevěříte tomu? Já se nedivím, asi to bylo úplně jinak. Medvěd je totiž vycpaný. Dlouho postával ve vrchlabském zámku, snad uloven místními pány z rodu Czernin-Morzinů. V roce 1940 se přestěhoval do zámku v Horním Maršově, kde byl v roce 1945 dekretem prezidenta republiky znárodněn. Nevěděl kam jít, tak se schoval do kabinetu přírodopisu v maršovské škole. Vcelku se nudil, jen na mejdanech učitelů při vánočních besídkách a na konci školního roku si užil. To koukal skleněnými očima! Někdy mu dali i napít nebo potáhnout ze zapálené cigarety. Jenže potom zase šup na půl roku zpátky mezi vycpaniny. Vše se změnilo s příchodem

Sedačková lanovka jezdí z Pece směrem na Sněžku nepřetržitě 55 let.

fotografa Celby, který umluvil ředitele a z medvěda udělal svého obchodního společníka. Každý den vyráželi na Černou horu, aby postrašili děti, rozesmáli slečinky, vyslechli filozofující seniory. Při tom se fotografovalo - s medvědem v patách, s medvědem v objetí, při krmení dravé zvěře, na lyžích i s celou skupinou. Jednou šel kolem průvodčí Antonín Střihavka a přítel František Celba mu udělal také snímek. Ne za peníze, jen pro radost svou i přítele. Pěkně to zahráli, že jo. Ale jak to tenkrát bylo doopravdy se nedozvíme. Fotograf Celba, náčelník Střihavka i medvěd se už dlouho dobře baví v krkonošském nebi.

-pk-

Před letošní sezónou uzavřeli 22. listopadu 2003 Správa KRNP, Krkonoše - sdružení měst a obcí, hlavní lyžařské areály, jednotlivá města a obce, Horská služba a další partneři smlouvu, která zajistí nejlepší a nejrozsáhlejší úpravu a značení běžeckých tras v dějinách krkonošského lyžování. Zúčastněnými stranami vložené finanční prostředky vystačí na úpravu tratí tři až čtyřikrát týdně, bude-li to povětrnostní situace umožňovat nebo vyžadovat. V rámci letošního programu Krkonoše - lyžařský běžecký ráj sněžné rolby upraví 527,60 kilometrů běžeckých tratí. Na většině míst se kromě urovnaného pásu pro bruslení objeví alespoň jedna stopa pro klasiku. Jestli se povede zima ještě lépe než ta loňská, máme se na co těšit.

Z Harrachova do Horní Malé Úpy s odbočkou do Žaclěře vede Krkonošská lyžařská cesta a je páteří zdejších běžeckých tratí. Celou trasu dobře značí červené kosočtverce se směrovkami na vysokých kovových tyčích a měří v přímém směru 79,62 kilometrů. Z hlavní trasy odbočují nebo v jednotlivých horských střediscích se potkávají další tratě různých kategorií. Nejlepšími místy pro sportovní běhání na lyžích jsou v Krkonoších tradičně Černá hora, Mísečky a Harrachov. Některé cesty v zimě patří pouze lyžařům, sněžná vozidla a pěší hosté by to měli respektovat. Jsou to třeba cesta Bud' fit Labským dolem a Divčí strání ve Špindlerově Mlýně (9 km), ve Velké Úpě okruh na Světlé hoře od Valšovek (11 km), cesta přes Konfiskáty v Černém Dole (7 km), okruh Haida v Malé Úpě (4 km), okruh na golfovém hřišti v Mladých Bukách (5 km), cesty okolo lomu ve Strážném (5 km) a celá řada tratí v Harrachově. Jiné tratě jsou se smíšeným provozem, přesto jsou lyžaři ve výrazné většině. Jen na dvou místech Krkonošské lyžařské cesty, ve Špindlerově Mlýně a v Horním Maršově, musí lyžaři vzít lyže do rukou.

Projedte si Krkonošskou lyžařskou cestu

Pro zdatné běžce je výzvou zdolat osmdesátikilometrovou Krkonošskou lyžařskou cestu během jediného dne. Někomu stačí projet její dílčí část nebo poznat jednotlivé úseky při různých návštěvách. Na západě začíná v Harrachově stoupáním podél řeky Mumlavy ke Krakonošově snidání, kde se stáčí doleva k Vosecké boudě. Tady už jste nad horní hranicí lesa na hřebenech Krkonoše a první dlouhé stoupání se postupně zmiňuje. Vlevo zůstal sněhem zapadáný pramen Labe, k výrazné křižovatce U čtyř pánů je to z Harrachova těžkých 11 kilometrů. Zato dalších 12 do Špindlerova Mlýna je radost. Po úbočí Kotle se dostanete na Zlaté návrší k Vrbatově boudě, kde cesta dosahuje nejvyšší nadmořskou výšku 1400 metrů. Sjedete po zasněžené horské silnici na Horní Mísečky, odkud začíná hezký lyžařský okruh k Rovince a nad Benecko. Přímá trasa vede po modré turistické sjezdovce z Medvědína do Špindlerova Mlýna. Projedte středem města do lyžařského areálu Svatý Petr, kde začíná druhé dlouhé stoupání. Trochu to láká vyjet na Pláň lanovkou, ale běžecká cesta vede doprava k Hromovce. Na Krásné pláni zabočíte k Boudě Na Pláni. Odtud mírně, ale stále stoupáte

kolem Klínových bud až na Rozcestí, kde téměř 13 kilometrů dlouhý výstup končí. Od Bufetu přejedete do oblasti Pece pod Sněžkou přes Dvorskou boudu a po úbočí Liščí hory. Vrchem přes „Lišku“ není stopa upravovaná. Od Tetřevích bud po průseku plynovodu projedete kolem Lesní boudy k horní stanici lyžařského vleku Zahrádka, po hřebenu na Lučiny, kde končí 12 kilometrů vcelku pohodové jízdy. Stoupáním na Černou horu od Kolínské boudy začíná 13 kilometrů dlouhý úsek do Horního Maršova. Minete okruhy na Světlé hoře s nejlepšími východo-krkonošskými běžeckými terény, přímá linie pokračuje z Černé hory na Velké Pardubické boudy, Modré kameny a Krausovy boudy, odkud sjíždíte přes Reissovy domky do Horního Maršova. Tady v nejnižším bodu Krkonošské cesty začíná posledních 19 kilometrů třetím dlouhým stoupáním. K Rýchorské boudě ve výšce tisíc metrů nad mořem je to přes 300 výškových metrů. U ní jste stejně vysoko, jako na východním konci Krkonošské lyžařské cesty na Pomezních Boudách. Proto je další průběh trasy po hraničním hřebenu, po Celní cestě do Horních Albeřic, k Lysečinské boudě a dál přes Cestník na Malou Úpu už bez náročných úseků. Tato upravovaná trasa byla svou kvalitou v loňské sezóně nejmilejším překvapením východních Krkonoš. To ocenili hlavně jezdci z Pomezních Bud do Maršova nebo do Svobody nad Úpou, Mladých Buků či do Trutnova.

Musím se přiznat, že v posledních několika letech dávám přednost běžkám před dříve tolik oblíbenými sjezdovkami. Není to jen starost o dobrou fyzickou a klid při jízdě tichým lesem, ale také radost z pěkného svezení po upravených tratích. Kde to dříve býval na boulich, muldách a v dírách „boj o holý život“ dnes se i s volnou patou běžeckého vázání pěkně svezu. A co teprve dlouhá pozvolná stoupání po širokém uvalcovaném pásu pro bruslení, při kterém se nemohu tak snadno zmýlit s mazáním lyží jako u klasiky. Mám rád odpověď na okruzích okolo Černé a Světlé hory stejně jako tratě mezi Mísečkami a Beneckem.

*Vloni na konci března si žena koupila nové běžky. Před tím jen málo trénovala, ale i tak se nechala umluvit k velké jízdě. Od pensionu Veselý výlet v Temném Dole nás auto odvezlo do Harrachova a odjelo. Cesta domů vedla jen přes hřebeny Krkonoše. Na Voseckou boudu se po zmrzlém sněhu brusli-
lo dobře, jak se na sluníčku oteplilo, lyže už tolik nejely. I tak jsme po lehkém jídle na Vrbatově boudě bez potíží sklouzli do Špindlerova Mlýna. Prověřilo nás až stoupání k Bufetu Na Rozcestí v mokrém sněhu. Nezvyklé teplo udělalo z ráno upravené stopy pomalé pískoviště firnového sněhu. Trochu nás srovnalo občerstvení na Lesní boudě, ale výstup na Černou horu byl pro manželku těžkou zkouškou. Těsně před nejvyšším místem mě chtěla opustit. Po sedmi hodinách jsme už snadno dojeli do Temného Dolu. Moc se nemluvalo, ale už druhý den žena přátelům vyprávěla o krásné více než padesátikilometrové jízdě na nových lyžích. Neutrálně dodávám, že když se povede počasí, je to nádhera. A letos jedeme ob-
ráceně. Potkáme se spolu ve stopě?*

PO KRKONOŠÍCH SE PSÍM SPŘEŽENÍM

Petr Hanzlík přijel v roce 1979 na začátku zimy s několika psy do Špindlerova Mlýna, aby se stal prvním českým musherem, tedy jezdcem se psím spřežením. Jako Bílý Den na Aljašce z románu Jacka Londona rozvážel po nejvyšších místech západních Krkonoš poštu a někdy i zásoby. Dvě zimy pošták Hanzlík řídil spřežení po trase Špindlerův Mlýn, Martinovka, Labská bouda, Vrbatova bouda, Mísečky a zpět do Špindlerova Mlýna. Přitom zkoušel vlastnosti nově šlechtěného českého horského psa, postroje i vlastnoručně vyrobené saně podle fotografií z Aljašky. Spřežení psů povzbuzované povely svého pána uhánějící přes krkonošské pláně, inspirovalo další romantiky. Mezi průkopníky chovu saňových psů a později i závodů psích spřežení patřili v osmdesátých letech především Jan Chlum z Vrchlabí a Ivan Kobr z Pece pod Sněžkou.

Mushing je kombinací znalosti zimní horské přírody a chovu psů. Ke šlechtění českého horského psa, křížence salašnického psa čuvače a Aljašského huskyho, v té době asi jediného v Čechách, přispěla komunistická železná opona bránící nejen výjezdu zdejších musherů pro zkušenosti do severských zemí, ale i dovozu štěňat severských plemen. Český horský pes se zařadil do kategorie odolných severských psů chovaných pro dlouhé tratě zvané longy, tvrdé klimatické podmínky a pro nenáročnost ve stravě. Jeho využití ve spřeženích je nyní na ústupu. Na kratších sprintech, se prosazují rychlejší skandinávští psi s krví loveckých plemen. Ve prospěch rychlosti jsou méně odolní, mají kratší srst, aby se v teplejších a vlhčích podmínkách nepřehřívali, vyžadují bohatší stravu a jsou více vázaní na člověka. Naproti tomu pomalejší huňatý malamut nebo husky z Aljašky přežije i krutou ledovou noc, na celý pracovní den mu stačí jedna zmrzlá ryba a hlavní autoritou není jeho pán, ale smečka.

Psí spřežení pomohlo Amundsenovi vyhrát souboj s Brity o první dosažení Jižního pólu. Americká expedice k pólu přivedla v roce 1929 do Antarktidy prvního Čecha Václava Vojtěcha. Mimo jiné měl na starosti saňové psy a s jedním se po ukončení úspěšné expedice v roce 1930 vrátil domů. Jeho plány použít saňové psy i pro dopravu v Krkonoších ukončila tragická smrt tohoto mladého polárníka. Mushing se do českých hor dostal až po dlouhých padesáti letech. Na soutěžení psích spřežení se letos můžete v Krkonoších podívat při třech hlavních akcích pořádaných Musher klubem Krakonoš.

Ledová jízda se jede jako Memoriál Dr. Václava Vojtěcha ve třech dnech od 20. do 22. února 2004. V pátek 20. začíná krkonošský „long“ v 10 hodin hromadným startem všech posádek na ploše letiště ve Vrchlabí. Během tří etap spřežení s osmi až deseti psy projedou 170 kilometrů po cestách východních a středních Krkonoš. Obě noci všichni bivakují v okolí Tetřevích bud. Na saních vezou materiál a proviant pro psy i dvoučlennou posádku. Po celou dobu závodu nesmějí přijmout cizí pomoc a jídlo kromě tekutin. Vedle mushera je za saněmi na laně uvázaný jezdec na běžkách, který pomáhá ve složitých situacích ovládat spřežení a na rušných místech, usměrňovat a uklidňovat netrpělivé psy. Dvoučlenné posádky byly na Aljašce tradicí. V hlubokém sněhu vždy jeden člen prošlapával před saněmi sněžnicemi stopu, druhý řídil spřežení. Až na tvrdém rovném povrchu zamrzlých řek a jezer se svezli oba.

Black Trail je závodem ve skijöringu, moderní soutěži, kdy mushera na běžkách táhne jeden nebo dva psi. Startuje se 7. března

v 10 hodin na Hřiběcích boudách ve Strážném a 40 kilometrů dlouhý závod vede po tratích upravených pro Krkonošskou běžeckou sedmdesátku, konanou o den dříve.

Kněžický sprint Grand Prix ve dnech 12. až 14. března je závodem evropského poháru psích spřežení ve sprintu. Kněžice jsou osadou nad Vrchlabím při cestě do Benecka. Spřežení s osmi psy jedou 16 kilometrů podle stavu tratě asi půl hodiny průměrnou rychlostí přes 25 km/h, saně tažené čtyřmi psy jsou na poloviční trati ještě rychlejší.

Právě v Kněžicích u Smejkalovy boudy můžete téměř po celou zimu poznat radost z jízdy se spřežením. Musher Jiří Vondrák s Radkem Havrdou a Martinem Mačkem provozují jízdy psích spřežení pro hosty Krkonoš. Buď si sednete na saně a necháte řídit zkušeného mushera nebo si na ovládání spřežení troufnete sami. Pro náročné uspořádají celodenní i vícedenní jízdu po Krkonoších i s nocováním ve stanech. Pro výjezdová zasedání firem či odpočinková jednání manažerů mohou na několika místech v Krkonoších zapůjčit až čtyři spřežení na krátké seznamovací jízdy. Takové okamžiky bývají později účastníci výjezdních zasedání hodnoceny jako nejkrásnější chvíle na horách. Vždyť v řadě z nás je kus romantika a chuť se stát Bílým Dnem.

Jízdy se psím spřežením se zkušeným musherem. Jiří Vondrák, Smejkalova bouda, Kněžice u Vrchlabí, tel. GSM 777 559 887, tel. 499 440 524, e-mail: vondrak@cmail.cz, více o saňovém sportu najdete na www.mushing.cz.

Herbert Berger, pravý horal nejen jménem, boudař a první strážce národního parku v Krkonoších.

Většinu života prožil na hřebenech Krkonoš. V chalupě po předcích, jen kousek pod Výrovkou, letos 20. února Herbert Berger oslaví v plné síle sedmdesátku. S jeho prostřední dcerou jsem dlouho seděl v jedné školní lavici. Bylo mi divné, že tátu oslovoje divným křestním jménem. Teprve časem mi došlo, co znamená být zapomenutým Němcem v Čechách. Holky Bergerovy uměly skvěle lyžovat a přesto někdy přišly do školy celé mokré. Prý se nemohly dostat sněhem dolů z Růžohorek, kde bydlely. Většině z nás ve třídě to místo nic neříkalo a netušili jsme, jak těžká a krásná zároveň může být cesta do školy. Později jsem se s Herbertem spřátelil a mohl velmi stručně zapsat jeho životní příběh.

Bergerové přišli do Krkonoš v šestnáctém století kácet les pro císařské doly v Kutné Hoře. Na nejstarším seznamu osadníků Velké a Malé Úpy z roku 1644 jsou zapsáni hned dva, Elias a Zacharias Berger. V Peci pod Sněžkou se podle nich jmenovala Bergerseite, dnešní Malá Pláň. Herbert Berger se narodil uprostřed Pece v tehdejší konzumu, co stával do roku 1980 v místě dnešní galerie Veselý výlet. Doma jich bylo sedm. Brzy se přestěhovali do Glockenhau (chalupy se zvoničkou) dědy Stefana na Velké Pláni. Otec Georg Berger vystudoval strojní inženýrství a chystal se za práci do Bavorska. Jeho mladší bratr Franz dostal už v roce 1931 starou letní boudu na nejvyšším místě Richterových bud. Dům upravil pro trvalé bydlení, ale nebyl na samotě spokojen. Tak si bratři v roce 1939 chalupy vyměnili. Ve svých pěti letech se Herbert ocitl 1250 metrů nad mořem, kde ani tehdy mnoho lidí celoročně nežilo. O drsnosti prostředí vypovídá příhoda, kdy jen sto metrů pod jejich chalupou vzala lavina dva berlínské kluky. Dodnes mají na dně Zeleného dolu dubové křížky.

Všechno se změnilo, když druhá světová válka přišla i na Richterovy boudy. Otec musel narukovat, nejprve jako technik na letiště, v posledních dnech války do první linie. I doma bylo zle. Nejstarší bratr padl, maminka zemřela v létě 1945 a všichni sousedé museli odejít pryč. Děti zůstaly v chalupě sami, nejstarší Editě bylo patnáct, nejmenší Erich neměl ještě 7 let. Rok nechodily vůbec do školy, žily na dluh, hlavním kuchařem byl Herbert. Pak se stal zázrak a Georg se v roce 1948 vrátil z ruského zajetí. Odsun Němců skončil už rok před tím, tak zůstali na Richterových boudách. Děti se, na rozdíl od otce, rychle naučily česky, ale stejně nesměly pokračovat ve studiích. Herbert si měl vybrat jednu ze tří profesí - dřevorubec, horník, pomocník na stavbě. Jenže to už začínali prázdné chalupy na horách obsazovat chalupáři a soused na víkend, policista z Trutnova, Bergerům ně-

kolikrát pomohl. Také prosadil Herberta do učení na kuchaře. Školu dokončil v roce 1951, ale byl stále bez občanství. Ještě v roce 1948 s tátou uzavřeli dohodu, že jakmile zaplatí dluhy za živobytí, odejdou do Německa. Herbert si připadal hrozně osamělý. Jenže Georg se po čase znovu oženil a zjistil, že z Richterových bud nechce odejít. Koupil si zpět zkonfiskovanou chalupu a začal hospodařit jako za stará. Tak se Herbert odsunul do Německa sám. Pěšky došel do Berlína, v ruské zóně si schoval věci a prošel do anglické. V dobrém hotelu ukázal český výuční list a stal se jedním z deseti hotelových kuchařů. Po čase se ve volné chvíli vrátil pro skromný majetek, ale lidé, u kterých byl ukrytý, vše udali policii. Herbert utekl, těsně před cílem ho lapili ruští vojáci, zmlátili a zavřeli na samotku. Za tři měsíce byl v Československu odsouzen za opuštění republiky a ilegální přechod hranic. To bylo jen čtyři roky po vyhnání posledních Němců. Ve svých sedmnácti prožil třináct měsíců nejtěžšího žaláře v Jáchymově. Fáral hlavně na pověstném dole Prokop. Hned po návratu na Richterovy boudy si pro něho přišla rudá policie, musel dít na statku a denně se hlásit ráno i večer na stanici. Na vojně sloužil u pomocného pracovního praporu přezdívaného Černí baroni, ale brzy se jako vyučený dostal do kuchyně. O to více se divil, že zároveň s návratem do civilu dostal zákaz pracovat jako kuchař. Vrátil se do Pece a v zotavovně Hradec sehnal místo skladníka. Protože tu nemohli najít vyučeného kuchaře, brzy byl skladníkem v kuchyni. Politické oteplování se promítalo i do života obyčejných lidí. Na Richterových boudách to poznal otec Georg, že směl ubytovat hosty a Herbert se v roce 1960 stal správcem horské boudy Miliře při cestě do Modrého dolu.

Členem horské služby je čtyřicet let, dnes jako vysloužilce se slatým odznakem. Už v roce 1964 toužil po dráze profesionálního záchrannáře, ale tehdejší náčelník Horské služby Otan Štětka mu na rovinu řekl, že s jeho politickým posudkem to nejde. Dohodl mu schůzku se zakládajícím ředitelem Krkonošského národního parku Miroslavem Klapkou. Herbert Berger se stal prvním strážcem národního parku v Čechách. Revír měl od Černé hory po Rýchory, tedy třetinu celých českých Krkonoš. S kolegy ze Správy začali vytýčením hranic parku a přírodních rezervací, osazováním informačních tabulí, likvidací letitých skládek a přesvědčováním lidí o nutnosti ochrany přírody. Tehdy byla hromada popela a plechovek před každou boudou, auta jezdila i v nejvyšších polohách po rozbitých cestách a horské kytky trhal každý, kdo měl chuť.

Manželka Marie si v roce 1966 pronajala hostinec Růžohorky a stala se jedním z prvních soukromých provozovatelů. To byla velká událost a dalších šest let tu prožili nejkrásnější část života. Měli z práce takovou radost, že hostinec byl otevřený celý rok. Někdy přišel za celý den jen jeden host, jindy tisíc. Každé zimní ráno si Herbert a dvě dcery obuli lyže, sjeli lesem na Karlův Vrch a po pěšině do Pece. Táta vezl saně kanady naložené prádlem a ještě svítil čelní lampou holkám na cestu. Ty brzy jezdily lépe než on a dělaly si legraci, že kvůli němu nestihnou školu. Pootevřená vrátka svobody se zase zabouchla a politicky opět nespolehlivý Herbert Berger si našel místo správce horské podnikové boudy Prvosenska na Liší louce. Ochranou ruku nad ním držel ředitel. Hned jak zemřel, dostal od kádrováka výpověď, ale to už byl domluven se Správou tělovýchovných zařízení ČSTV, že se pokusí zachránit provoz na Luční boudě. S celou rodinou se zakousli do chodu největší hřebenové a nejhůře přístupné boudy v Krkonoších a i přes nezáměrný majitelův dům ožil. Pekly se tu velké rohlíky, běžela restaurace, bufet i vinárna, ubytování bylo dostupné všem.

Po úmrtí otce Georga v roce 1984 převzal chalupu na Richterových boudách i s krávou bratr Erich. Odtud po Herbertovi vedl Luční boudu, až se v listopadu 1990 kousek pod Richterovými boudami zabil v terénním autě. Spěchal dolů na veřejnou schůzi podpořit bráchu v kandidatuře na starostu Pece. Tím se nakonec Herbert nestal, ale spolu s dcerou a zetěm koupili zničenou Hospodu Na Peci a někdejší sídlo rychtáře opravili. Na Silvestra 1992 po letech slavnou hospodu opět otevřeli. Když Herbertovi zemřela žena, vrátil se na hřebeny, aby převzal vysoko nad Peci tátovu chalupu. Zase do Horského dvora na Richterových boudách jezdí hosté, jako kdysi za strýce Franze, táty Georga a bratra Ericha. Při poslední návštěvě jsem se přítele zeptal, komu Horský dvůr jednou předá. Venku bylo inverzní počasí, hustá mlha končila snad metr pod chalupou a raním sluncem ozářená Liščí hora vykukovala z bílého moře mraků. Herbert se na krásnou scenerii podíval přes ještě kvetoucí muškáty postavené na parapetu malého okýnka a po dlouhé odmlce vzdychl: „Ještě nevím“. Jakoby ho tížila ta 400 let dlouhá historie rodu Bergerů v Krkonoších. (Ubytování Horský dvůr, tel., fax: 499 736 324)

Středisko SEVER

Již devět let působí v Horním Maršově Středisko ekologické výchovy a etiky Rýcho-ry SEVER. Hlavním sídlem této nevládní neziskové organizace je část budovy základní školy, kde probíhají celoročně pobytové programy pro žáky základních škol, studenty středních a vysokých škol, učitele a další zájemce o ekologickou výchovu. K programu patří exkurze po Krkonoších, aktivity na rozvoj spolupráce, terénní pozorování přírody, výtvarná tvořivost, diskuze, simulační hry apod. K dispozici je společenský sál, kuchyňka, knihovna a videotéka, zajištěno je celodenní stravování. Středisko SEVER provozuje také klub volného času pro děti a mládež OKO, který najdete v budově bývalé školy u hlavní silnice (v budově sídlí také lyžařská škola Orion). Klub OKO je pro děti i pro širokou veřejnost otevřen vždy v pondělí, středu a sobotu od 16 do 20 hodin. Můžete zde popít čaj či kávu, přečíst knihu, zahrát si společenskou hru nebo navštívit některou z výtvarných dílen, koncert či promítání Program je inzerován každý měsíc na plakátech. Na konci roku 2002 se středisko SEVER stalo majitelem bývalé fary v Horním Maršově, kde po rekonstrukci vznikne DOTEK - Dům obnovy tradic, ekologie a kultury s výtvarnými a řemeslnými dílnami, ukázkami horského hospodaření apod.

Středisko SEVER, Horní Maršov 89, PSČ 542 26, tel. a fax 499 874 280, tel. 499 874 326, e-mail: sever@ecn.cz, <http://www.sever.ecn.cz>.

Privát Vaněk

V krásném údolí na začátku Horních Lysečín je někdejší zemědělská usedlost, kterou rodina Radka Vaňka upravila pro své trvalé bydlení a také pro ubytování hostů. Dva dvoulůžkové pokoje mají své vlastní zázemí tvořené kuchýnkou, toaletou a sprchou. Pro každého hosta je připravena snídaně nebo polopenze. Pohodu a zajímavé prostředí Horních Lysečín, které patří k neklidnějším částem Horního Maršova, ocení především turisté a vyznavači horské přírody. Takové hosty uvítají Vaňkovi nejraději. Jen kousek od domu je lyžařský vlek Herta se sjezdovkou. Letní hosté ocení nejen okolí s potokem, trávníkem, velikými stromy, nedalekým lesem, ale i posezení u obyčejného ohniště. K Vaňkům vyjedou auta po celý rok, protože i v zimě jsou cesta a parkoviště propluhovány. Důležité je správně odbočit z hlavní silnice do Alberic 2 km za maršovským náměstím, v místě označeném směrůvkami Vaněk, ale i pension Krakonoš a Sv. Hubert, které jsou od křižovatky blíž.

Radomír Vaněk, Horní Lysečiny čp. 2, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel. 499 874 247, mobilní tel. 732 414 601, e-mail: privatvanek@centrum.cz

Vybrané a doporučené služby vycházejí z názoru redakce Veselý výlet na vývoj zdejší turistiky. Naše kritéria pro jejich výběr a hodnocení provozovatelů jsou především serióznost a stálá kvalita služby, stav objektu a jeho soulad s horskou krajinou, určitá výjimečnost v území. Jsme si vědomi, že výběrem služeb přebíráme i odpovědnost za jejich kvalitu a že ta je i známkou kvality našich novin. Proto se setkáváte v tomto vydání Veselého výletu s osvědčenými službami z předchozích vydání. Veselý výlet jsme mohli vydat především zásluhou zdejších měst a obcí a za podpory právě těch podnikatelů, kteří doporučované služby provozují. Těšíme se na vaši spokojenost a zároveň vás chceme požádat o naši podporu. Až je navštívíte, zmiňte se, že jste se o nich dověděli právě v našich novinách. Děkuje.

Redakce

STRÁŽCEM NÁRODNÍHO PARKU

Krkonošský národní park řídí, obhospodařuje, zkoumá, propaguje a v neposlední řadě střeží Správa Krkonošského národního parku (KRNP) se sídlem ve Vrchlabí. Běžní návštěvníci se s pracovníky v zelených uniformách nejčastěji setkají v informačních centrech, v muzeích a se strážci na túrách a výletech v přírodě. V Krkonošském národním parku je 17 strážců z povolání a 33 aktivních dobrovolníků, kteří strážní službu vykonávají vedle svého zaměstnání. Mají stejná práva a povinnosti jako jejich profesionální kolegové, všichni složili zkoušky a slib strážce přírody. Jsou veřejnými činiteli a zákon je chrání před slovním i fyzickým napadením. Zároveň jim ukládá řešit zjištěné protiprávní jednání v ochraně přírody. Kdyby přešli poškozování přírody bez povšimnutí, hrozí jim trest za nedbalostní trestný čin. Při úředním jednání se strážce přírody musí prokázat služebním průkazem. Na zelené letní a zelenomodré zimní bundě má na levém rukávě znak Krkonošského národního parku a pod tím štítek s nápisem STRÁŽCE. Důležitou součástí výstroje je velký oválný smaltový odznak se státním znakem a nad ním jménovka. Nejčastěji strážce s hosty jedná při náhodných setkáních na hřebenech hor, kde tráví většinu pracovního času. Lidé se ptají na cestu, chtějí vysvětlit smysl prováděných prací, zajímají je věci z historie, upozorňují na cestou spatřené zvláštnosti. Hlavním specifickým krkonošské strážní služby jsou problémy spojené s velkou návštěvností relativně malého národního parku uprostřed Evropy. Tisíce hostů vyhledávají vyhlášené krkonošské dominanty jako vrchol Sněžky, pramen Labe, Bílou louku, hranu Labského dolu a okolí rekreačních středisek s provozem nejrůznějších aktivit. S počtem hostů stoupá i vyšší podíl těch neukázněných. Strážci řeší vstupování do uzavřených přísně chráněných území, sběr borůvek v klido-

vých zónách lesní zvěře, lyžování v ledovcových karech, cyklistiku v 1. zóně národního parku nebo vjezd motorových vozidel do míst s omezeným provozem. Velkou část přestupků projednají s hříšníkem na místě vysvětlením problému a domluvou. Nekompromisní jsou u poškození přírody promyšleným jednáním i jen tak z nedbalosti.

Petr Hartmann je strážcem z povolání od roku 1996. Bydlí ve Špindlerově Mlýně a jeho ochranný obvod ohraničují Špindlerovské boudy ve Slezském sedle, pramen Labe, Zlaté návrší, Horní Mísečky a soutok Labe a Bílého Labe. Devadesát procent pracovního času věnuje této oblasti s Labským dolem uprostřed. Mezi nejkrásnější místa svého obvodu považuje závěr Labského dolu s Labským a Pančavským vodopádem, pohled do Sněžných jam a okolí Vysokého Kola. Tam je také v nadmořské výšce 1506 metrů nejvyšší bod jeho revíru. Větší část je v nejceněnější 1. a 2. zóně národního parku, proto se při strážní službě zaměřuje na kontrolu turistických chodníků, opravu zařízení pro návštěvníky, pozorování vybraných přírodních lokalit a pořádek kolem nejnavštěvovanějších míst. U pramene Labe, na vyhlídce u Pančavského vodopádu, kolem Labské boudy musí být téměř denně. Turisté sem proudí nejčastěji od Míseček nebo horní stanice lanovky Medvědin a na Zlatém návrší se trasy setkávají. V letní sezóně je tu otevřeno malé informační středisko Správy KRNP, tak se tu hosté ptají: „Pane strážce, proč se nemůže k prameni Labe na horském kole? Proč se vykopává štěrk podél cesty ke Čtyřem pánům? Jak se jmenuje ta velká bouda na hraničním hřebenu? Proč tady odumírají ty keřky kleče?“ Petra zájem těší a hned odpovídá: „Větší část nejceněnější 1. zóny národního parku je pro cyklisty uzavřená kvůli erozi nebezpečných chodníků a také pro klidný průchod pěších turistů. Vápencový štěrk navenek sem před pětadvaceti lety způsobuje chemickou změnu v původně kyselé půdě. Zásadité ionty mění pH a toho využívají nepůvodní plevele a druhy na úkor například tamtěch krásně kvetoucích modrých omějů. Kam až se zásadité roztoky z vápenců dostaly snadno poznáte podle pozměněné vegetace. Věžovitému domu se říká bouda U Sněžných jam, nebo také Wawel podle královského hradu v Krakově. Nyní schovává antény televizního, rádiového a telefonního signálu pokrývající velkou část jihozápadního Polska. Kleč vysazená v sedmdesátých letech minulého století v okolí Pančavské louky není odolná proti larvám drobného hmyzu bejlozorky a ničí ji také různé dřevokazné houby.“ Aby mohl odpovídat i na podrobnější dotazy z historie i přírodních poměrů Krkonoš, absoluuje strážce každý rok v zimě školení na odborných pracovištích Správy KRNP. Setká se tu i s psychologem, který poradí, jak jednat s agresivními snowboardisty při řešení přestupků, či jak odhadnout reakci profesionálního borůvkáře přistiženého s padesátiletovým nákladem. Pravidelně jezdí na poznávací cesty do jiných národních parků ve střední Evropě, v zimě stihne lekce z právní úpravy ochrany přírody a nezbytný jazykový kurz němčiny. Vždyť do jeho revíru přichází v létě nejvíce hostů právě z Německa, kde je Elbequelle, tedy Labský pramen, známým pojmem. Petr Hartmann je původní profesí rybář. Proto se rád podílí na projektu zarybnování horských potočků. K tomu každou zimu věnuje třicet večerů besedám s hosty přímo na horských boudách. Jednou se v noci vracel z hřebenu a na Pláni našel těžce zraněného snowboardistu. Z jeho záchrany měl radost.

Strážci jsou od roku 1998 sdružení v profesní Asociaci strážců přírody chráněných území České republiky. Byla zřízena s posláním

zvyšovat odbornou kvalifikaci členů, umožnit jim získat informace a zkušenosti z jiných míst České republiky. O rok později se asociace stala členem International Ranger Federation, česky Mezinárodní federace strážců přírody. Tím se rozšířil okruh praktických i metodických informací i pro terénní pracovníky Správy KRNP. Kdo má zájem a chce se zlepšovat, má dobré podmínky. Petr Hartmann je jedním z nich. Proto si vedoucí Terénní služby Správy KRNP Jaromír Gebas jeho práce váží a dává ho ostatním za vzor.

K návštěvě zve Krkonošské muzeum ve Vrchlabí

Vedle dvou velmi kvalitních stálých expozic, ekologické **Kámen a život** a z historie Krkonoš **Hory a lidé**, se v sídle muzea v bývalém augustiniánském klášteře konají autorské výstavy. Otevřeno je denně kromě pondělí od 8 do 17 hodin. Do 18. 1. 2004 ještě trvá krásná výstava **Poštovní historie** pošty ve Vrchlabí a těsném okolí. Krkonošské muzeum ji pořádá spolu s Klubem filatelistů Vrchlabí. Jsou tu například všechna poštovní razítka hlavní pošty od roku 1833 na původní korespondenci, vývěsní štíty poštovního úřadu i malé poštovny, dobové oblečení listonošů ap. Do 18. 1. je v ambitu výstava mikrofotografií docenta Josefa Reichsliga **Pohled do mikrosvěta - skrytá krása stvoření**. Na dobu od 3. 2. do 14. 3. je připravena výstava výtvarníků **Josefa Bucka a Karla Stránského** **Plastiky, obrazy, grafika**. Na jaro od 23. 3. do 6. 6. pracovníci muzea připravují národopisnou výstavu z historie krkonošských lékáren **Kouzlo staré apatyky**. V malé výstavní síni kláštera bude od 6. 4. do 30. 5. průřez volnou grafickou tvorbou **Vlasty Matoušové** **Svět hmyzu**. Ve třech historických domech na náměstí Miru je kromě informačního centra s prodejem všech materiálů vydávaných Správou KRNP také stálá krkonošská národopisná expozice. Ještě do 28. 3. probíhá výstava hraček ze sbírek Krkonošského muzea pojmenovaná **Když jsem byl malý pacholíček**. Od 30. 3. do 30. 5. je připravena výstava **Jižní Afrika**.

O vlídném slově

Činnost strážců národních parků má všude ve světě stejné poslání. Ochránit vzácnou přírodu, zajistit pohyb návštěvníků v území a jejich co nejširší poučení. Praxe je na různých místech světa rozdílná. Při cestách do hor jsem poznal ve více než sto národních parcích a velkoplošných chráněných územích i jejich strážce. Ne vždy jsem z nich měl dobrý pocit. V Západokavkazském zapovědníku nám hrozili puškou, v Argentině je zajímalo jen jestli máme zaplacené všechny poplatky a registrovaný pytel na odpadky. V Costa Rice se strachovali, aby nás v pralese něco jedovatého nekouslo, protože by to nebyla pro oblast dobrá reklama. Podobné obavy měli po zuby ozbrojení strážci velkých národních parků ve východní Africe. Samopaly prý mají na pytláky, ale více se bojí zprávy ve světových médiích o neukázněném turistovi rozdupaném kaferským buvolem, než ztráty dalšího nelegálně uloveného nosorožce. Velmi nepřístupně se teď tváří strážci v Nepálu. Asi každou minutu očekávají útok maoistů a tak nemají na turisty náladu. Úroveň strážců stoupá se společenskou úrovní země, proto nejmilejší setkání proběhla ve Skandinávii a hlavně v kolébkce národních parků v Severní Americe. Když tam potkáte strážce v terénu, nemíne vás bez prohození alespoň několika slov, vždy rád poradí a ještě raději poučí. Z ruksaku vytáhne nějakou pomůcku, aby i krátký výklad k místu byl co nejzajímavější.

Řídím se danými pravidly a tak jsem nepoznal přístup amerických rangers k neukázněným hostům. Jenom jednou a byl to zážitek na celý život. V roce 1991 jsme dělali celodenní přechod rozervaného vrcholu sopky Svatá Helena na západě USA. Deset let před tím výbuch utrhl 300 výškových metrů hory a zničil velike území v okolí. Když jsme si v hostinci večer před akcí vyzvedli povolení ke vstupu do chráněného území, jen tak mezi řečí nás majitel požádal, ať neopouštíme dohodnutou trasu. Výstup na sytký kráter byl dlouhý a v pustině z popela jsme měli velkou žízeň. Proto jsme při návratu zahuli k vodě, abychom se napili a zkrátili si cestu přímo k tušenému cíli. Věděli jsme, že se tudy nemá chodit, ale byla žízeň, bolavé nohy, večer na krku, všude jen škvára Sotva jsme ušli pár set metrů, objevil se v dálce chlap a tryskem běžel k nám. Brzy bylo poznat, že je to strážce, v prachu a vedru si dal pořádně do těla, než nás doběhl. Čekali jsme smrti oprávněných výtek a malý trest smrti. Jenže zadýchaný třicátník nám s úsměvem pověděl, že jsme se museli splést ve směru, správný chodník je támhle a on nám rád ukáže cestu. Při pochodu vyprávěl, jak v oblasti překryté popelem sledují nerušené přírodní jevy, ptal se na zážitky z vrcholu a poděkoval, že si kvůli ochraně místa zajdeme kus cesty. Žádný nátlak, žádná demonstrace síly. Jen dobře volená vlídná slova nás přiměla zastydět se více, než jako malí kluci přistížení na sousedových hruškách.

www.krnapp.cz

KRKONOŠE

Měsíčník o přírodě a lidech z Krkonoš, Jizerských hor a Podkrkonoší, vydává Správa Krkonošského národního parku, tel. 499 456 333, fax 499 422 095. Objednat lze u PNS, a.s. nebo na adrese redakce: Časopis Krkonoše, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí, e-mail: krkonose@krnap.cz

Apartmány Pec pod Sněžkou

- 450 metrů od náměstí v Peci pod Sněžkou
- 44 nových bytů k prodeji 1+kk - 5+kk
- ve velikosti od 25 do 86 m²
- terasy, balkony, parkovací stání
- dokončení podzim 2004

Prodejce:

LEXXUS NHC

Panská 6

110 00 Praha 1

info@lexxus-nhc.cz

tel.: 224 217 225

http://www.apartmanypec.cz

**zahradní
a krajinářská
architektura**

Gras

- návrhy a projekty, konzultace
- realizace od A do Z
- inventarizace veřejné zeleně
- komplexní péče o dřeviny
- zpevňování svahů výsadbami
- zakládání, regenerace a péče o travnaté plochy
- návrhy interiérové zeleně
- zastupování v povolovacím řízení - MěÚ, KRNP
- likvidace biologického odpadu pro firmy a obce

GRAS SPOL. s r.o., Horní Maršov 241, 542 26

ing. Petra Němcová, 603 900 777

ing. Tomáš Němec, 603 775 000

nemect@volny.cz

PRÁDELNA MLADÉ BUKY

Prádelna v Mladých Bukách je největší prádelnou na Trutnovsku a pere i pro nejvýše položené boudy v celých Krkonoších. V prádelně vyperou veškeré prádlo v plné sezóně do 14 dnů za normální cenu, do 7 dnů s mírnou přírazkou. Přímou v prádelně se dohodnete na konkrétním termínu vyprání, ceně, míře naškrobení, navonění a popřípadě vybělení ložního prádla. Prádelna vám zajistí i dopravu prádla.

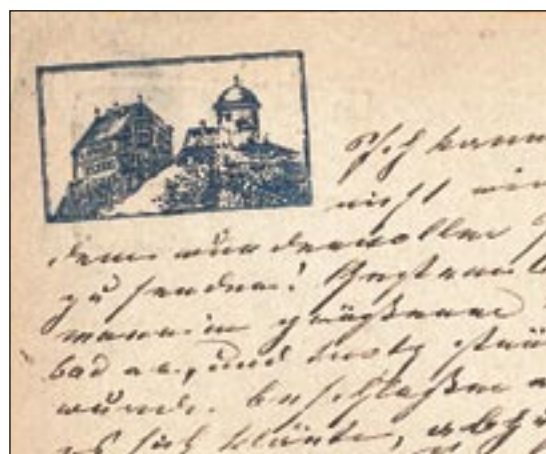
Prádelna, Mladé Buky, PSČ 542 23, majitel Petr Lukáček, tel. 499 871 120, otevřeno je od pondělí do pátku v době od 6 do 14, v plné sezóně až do 16 hodin.

TISKÁRNA OFSET ÚPICE

Firemní tiskoviny, prospekty, vizitky, pohlednice, plakáty, samolepicí etikety, brožury, časopisy, reklamní katalogy a knižní produkce v měkké vazbě.

Tiskárna Ofset, Spojenců 282-283, Úpice, PSČ 542 32, majitel Oldřich Šlegr, tel./fax: 499 881 171, e-mail: tiskofset@tiskofset.cz, www.tiskofset.cz

Korespondenční lístek opatřený malým razítkem nebo nalepeným obrázkem výletního místa předznamenal pozdější pohlednici. Prvním vyobrazeným místem na poštovní zásilce v Čechách byla od roku 1873 Sněžka. Tento vzácný lístek odešel s razítkem poštovny ze Sněžky 13. 7. 1878 v osm hodin ráno a za 17 dní po orazítkování poštou New York se paní Raswita Kudlick mohla podívat na vrcholové boudy s kapličkou. Po 125 letech v létě 2003 pro srovnání poslaná pohlednice z poštovny na Sněžce došla letecky do New Yorku za 12 dní.

Ve zlaté době pohlednic na přelomu 19. a 20. století vznikly stovky zcela výjimečných litografických pohlednic v dílně O. Keila v Jagniatkóvě na slezské straně Krkonoš. Na obraze budoucnosti v roce 2000 jede výletník při východu slunce k Boudě u Sněžným jam, kde je čilá zábava. Na litografii je čitelná značka doutníků i stav taxamtru postelového vláčku. Jiná pohlednice vypovídá o útulnosti horské boudy po náročném výstupu.

Pohlednice jsou s odstupem času významným dokumentem. Obrazem i textem zachycují změněnou krajinu, objekty, lidskou činnost i dobovou atmosféru. Na lístku odeslaném z Pece v roce 1899 je původní podoba České boudy na Sněžce (dům vlevo). Socha zakladatele několika krkonošských kostelů císaře Josefa II. byla z Velké Úpy odstraněna v roce 1923.

Další informační střediska: Městské informační středisko (MiS) na náměstí v Janských Lázních tel. 499 875 161, Turistické informační centrum (CIS) Krkonoše ve Svobodě nad Úpou 499 871 167, IC Turista v Peci pod Sněžkou 499 736 280, IC Malá Úpa na Pomezích Boudách 499 891 112, Infocentrum v Trutnově na náměstí 499 818 245, TIC Špindlerův Mlýn 499 523 656, Vrchlabí 499 422 136, IC Flora v Benecku 481 582 606, IC Harrachov 481 529 600, IC Jilemnice 481 541 008, (PL) Karpacz 004875 7618605.

Horská služba: celoročně je stálá pohotovost ve Špindlerově Mlýně tel. 499 433 239 (602 448 338). V zimě v Peci pod Sněžkou 499 896 233 je služebna v provozu denně od 7.00 do 22.00 (po této době 602 448 444). Další zimní služebny jsou v Janských Lázních 499 895 151 (606 157 936), v Malé Úpě na Pomezích Boudách 499 891 233 (606 157 935), Strážné 499 434 177 (606 157 934), Harrachov 481 529 449, 602 448 334, Rokytnice nad Jizerou 481 523 781.

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel., fax: 499 874 298
v Peci pod Sněžkou, tel.: 499 736 130, fax: 499 736 131, 499 874 221
e-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz
www.veselyvylet.cz
denně 8.30 - 18.00

Telefonování: od 22. IX. 2002 jsou změněna všechna telefonní čísla v České republice. Nyní tel. čísla pevných linek východních a středních Krkonoš začínají trojčíslím 499 (ze zahraničí 00420 499). Informace o telefonních číslech 1180.

Zdravotnictví: rychlá záchranná služba Trutnov a Vrchlabí tel. 155, záchranná služba 499 735 921, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba v Trutnově 499 840 100, Nemocnice Trutnov 499 866 111, Pec pod Sněžkou zubní lékař 603 413 113, Horní Maršov 499 874 144, zubní lékař 499 874 166, dětské oddělení 499 874 143, Janské Lázně 499 875 116, Svoboda nad Úpou 499 871 140, dětské oddělení 499 871 287, Špindlerův Mlýn 499 433 344, chirurgie 499 523 864, lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 8.00-12.30, 14.00-17.00, 499 874 121, ve Svobodě nad Úpou 499 871 264, ve Špindlerově Mlýně 499 433 335, pohotovostní služba Vrchlabí (i pro Šp. Mlýn) 499 421 155.

Policie: stálá pohotovost Trutnov a Vrchlabí tel. 158, dopravní nehody 499 804 251, služba Pec pod Sněžkou 499 736 233, Svoboda nad Úpou 499 871 333, Špindlerův Mlýn 499 433 354, policie Horní Maršov 499 874 133, městská policie Janské Lázně 603 345 538, městská Špindlerův Mlýn 499 523 115, 606 484 805.

Hasiči: stálá služba Trutnov 150, 499 848 411.

Parkoviště: Střežené parkoviště Velká Úpa 499 896 156, Pec u kapličky 499 796 179 a Zelený Potok 728 153 268, Malá Úpa ve Spáleném Mlýně 499 891 128, na Pomezích Boudách 499 891 145, Janské Lázně u lanovky 499 875 124, Špindlerův Mlýn 499 523 229, 499 523 119

Městské a obecní úřady: Horní Maršov 499 874 156, Janské Lázně 499 875 101, Pec pod Sněžkou 499 896 215, Malá Úpa 499 891 157, Svoboda nad Úpou 499 871 105, Žacléř 499 878 510, Špindlerův Mlýn 499 433 226, úřední hodiny jsou vždy v pondělí a ve středu 8.00-12.00, 12.30-17.00.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 499 896 213, v létě denně 7.30-12.00, 12.30-18.00, v zimě denně 8.00 - 12.00, 13.00 - 16.30, Harrachov 481 529 188 po-ne 7.00-12.00, 13.00-16.30, Špindlerův Mlýn 499 433 228 denně v zimě 8.00-16.45, v létě 8.00-18.00, Horní Rokytnice nad Jizerou 481 523 694 v zimě po-pá 9.00-12.00, 13.00-16.00, so 9.00-12.00, v létě po-so 9.00-12.00, 13.00-16.30, Krkonošské muzeum Vrchlabí denně mimo pondělí 8.00-16.00 499 456 111. Muzeum v Obřím dole v Peci pod Sněžkou 499 736 311, po-pá 9.00-12.00, 13.00-16.00, informace a směnárna Temný Důl v Horním Maršově 499 874 264, po-čt 8.00-16.30, pá 8.30-18.00, so + ne 9.00-16.30, v plné sezóně i déle, Rychorská bouda 499 895 107.

Lesní hospodářství Vrchlabí ústředí 499 456 111, lesní správy: Horní Maršov 499 874 161, Pec pod Sněžkou 499 896 214, Svoboda nad Úpou 499 871 159, Špindlerův Mlýn 499 433 282.

Meteorologická stanice v Peci pod Sněžkou 499 736 303.

Panoramatická kamera: denně na ČT2 7.55-8.30 panoramatické záběry v přímém přenosu z Harrachova, Lysé Hory, Medvědína, Svatého Petra ve Šp. Mlýně, Černého Dolu, Pece pod Sněžkou, Černé hory a z Malé Úpy.

Bohoslužby: Horní Maršov sobota 17.00, Svoboda nad Úpou neděle 11.00, Janské Lázně neděle 9.30, Velká Úpa sobota 15.30, Žacléř neděle 9.30, Špindlerův Mlýn neděle 10.00. Církev Československá husitská - Trutnov - Úpická 18, neděle 10.15., Janské Lázně - Betlém 1. neděle v měsíci 13.30, Shromáždění sborů svědků Jehovových v sále království v Trutnově, Bojiště 103. Týdenní shromáždění: Každé úterý (17.45) a čtvrtek (19.00). Veřejné přednášky každou neděli od 9.30 do 11.30 a od 16.30 do 18.30.

Autoopravna a pneuservis: Svoboda nad Úpou - Hlávka 499 871 153, denně 7.00-12.00, 13.00-17.00, Mladé Buky - Štangl 499 773 263, pneuservis - 499 773 263, Autoklub Bohemia Assistance nonstop 0/124, Žlutý anděl 1230.

Benzinové pumpy jsou ve Svobodě nad Úpou otevřeny denně od 6.00 do 20.00 hodin (Benzina, 499 871 128) a 6.00 - 21.00 (Lucraco Oil, 499 871 188), v Peci pod Sněžkou 5.00 - 22.00 (499 522 120), ve Špindlerově Mlýně denně 7.00-17.00 (neděle od 8.00, 499 433 295). Čerpadla s nepřetržitým provozem jsou v Trutnově a ve Vrchlabí.

Hraniční přechody: Malá Úpa 499 891 133 - i pro vozidla (pouze osobní vozy) nepřetržitý provoz, stejně jako přechody v Královci u Žacléře a v Harrachově. Turistické hraniční přechody jsou u Luční boudy, u Slezského domu, v Sovím sedle, u Vosecké boudy, v Bobru - Niedamirów, z Horních Albeřic - Niedamirów, otevřeny v zimě 9.00-16.00, v létě 8.00-20.00. Pas s sebou.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace Osnado v Peci pod Sněžkou 499 736 380, denně 8.00-12.00, 12.30-15.00 hodin, ve Špindlerově Mlýně 499 433 283, pondělí - pátek 8.00-16.00, v sezóně i v sobotu, popř. v neděli 8.00-13.00, Trutnov 499 811 286.

Lanové dráhy: Na Sněžku (Pec p. Sn., 499 895 137) denně v každou celou hodinu 8-18 hodin, v úseku Růžová hora - vrchol Sněžky podle počasí. Portášky (Velká Úpa, tel. 499 736 347 denně 8.30 - 17.00, od 15. 2. do 17.30. Černá hora (Janské Lázně, 499 875 152) denně v 7.30 a potom každou celou hodinu 8-18 hodin, Na Pláň (Šp. Mlýn - Sv. Petr, 499 497 215) a Medvědin (Šp. Mlýn, 499 433 384) denně 8.30 - 16.00 a v 18.00, Žalý (Vrchlabí, 499 423 582), Lysá hora (Rokytnice, jen v zimě, 481 523 833), Čertova hora (Harrachov, 481 528 151).

CYKLOSERVIS MIKLI

Opravy silničních i horských kol,
SHIMANO servis.

Miloslav Klimeš sen.,
Slovany 122, Horní Maršov

Tel./fax: 499 874 236, tel.: 737 504 811